

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

MOŽNOST NOVIH VOLITEV V FRANCJI

Če Chautempsova levičarska vlada v zbornici ne bo dobila zaupnice, bo parlament najbrže razpuščen in razpisane nove volitve

Pariz, 22. februarja. Ker so republikanski levičarji odklonili sodelovanje v Chautempsovi vladi, je moral Chautemps tekom popoldneva ministrsko listino še enkrat spremeniti. Mesto republikanskih levičarjev je sprejel v vlado še nekatere radikale. Ob 6. zvečer je bila lista definitivno sestavljena in predložena predsedniku republike v končno odobritev. Pozno zvečer je bil izdan uradni komunikat, da je vladna kriza rešena in vlada sestavljena takole:

ministrsko predsedništvo in notranje zadeve: Chautemps, radikal;
zunanje zadeve: Briand, republikanski socialist;
pravosodje: Steeg, radikal;
vojaška: Rene Desnard, bivši francoski poslanik v Rimu, radikal;
finance: Dummond, radikal, senator;
prosveta: Jean Durand, radikal;
trgovina: Bonnet, radikal;
kmetijstvo: Queuille, radikal;
kolonije: Lamoureux, radikal;
delovno ministrstvo: Loucheur, levičarski radikal;
javna dela: Daladier, radikal;
pošta in brzojav: Julien Durand, radikal;
zrakoplovstvo: Laurence Eynac, levičarski radikal;
vojna mornarica: Sarraut, radikal;
trgovinska mornarica: Danielou, levičarski radikal;
ministrstvo za proračun: Palmade, radikal;
penzije: Gallo, radikal.

Se snoči se je vršila prva seja ministrskega sveta, na kateri je Chautemps

sporočil glavne smernice programa nove vlade. Izjavil je, da bo zastopala njegova vlada izrazito levičarski program ter da ima sploh značaj levičarske vlade. Če poslanska zbornica programa vlade ne bo odobrila, bo Chautemps apeliral na narod, to je razpisal bo nove volitve.

Izmed parlamentarnih skupin je samo radikalna frakcija na svoji snoči seji sklenila, da izreče vladi Chautempsa neomejeno zaupanje.

Pariz, 22. februarja. Novo francosko ministrstvo tvori 21 poslancev, od katerih je 11 državnih podtajnikov in 7 senatorjev. Izmed senatorjev je eden tudi državni podtajnik. Politični krogi so sprejeli zelo različno sestavo novega ministrstva. Splošno naglašajo, da je nova vlada le prehodnega značaja. Skupine, na katere računa Chautemps, so zelo nezanesljive in ni izključeno, da bo novo ministrstvo že v prvih dneh naletelo na velike težave. V novi vladi razen Brianda in Loucheurja niso močne osebnosti, ki bi nudile avtoriteto, nujno potrebno za uspešno vodstvo državnih poslov. Zdi se, da bo nova vlada ostala le toliko časa na krmilu, dokler se ne bo zaključila pomorska razorožitvena konferenca, kakor tudi, da je bila sedanja ministrska kriza rešena nečisto hitro le iz zunanje politične razlogov. Nova vlada bo najbrže dovršila najnujnejše posle in pripravila tla za sestavo nove močnejše francoske vlade.

V novem ministrstvu je 12 radikalnih socialistov, 5 pristašev radikalne

levice, 1 pristaš neodvisne levice, 1 francoski socialist, 1 republikanski socialist in 1 ne predeljen. Med sedmimi senatorji člani vlade, so deloma radikalni socialisti, deloma pristaši demokratske levice. Ko je Chautemps sestavil ministrstvo, je po odhodu iz elizjske palače izjavil, da bo novi kabinet ukrenil vse potrebno za zagotovitev akcije francoskih delegacij na londonski pomorski razorožitveni konferenci in na konferenci za carinsko premirje v Ženevi.

Nova vlada bo imela v parlamentu okoli 254 glasov. Naslanja se na tako zvan razširjeni kartel ter obsega vse levičarske stranke razen socialistov. Vladno večino sestavlja: 115 radikalnih socialistov, 33 republikanskih socialistov, 51 članov radikalne levice, 15 članov neodvisne levice ter 20 članov mešanih skupin. Če bo imeti vlada večino, mora vedno apelirati na podporo socialistov. Ti so izjavili, da pristanejo na podporo novi vladi pod pogojem, da radikalno-socialistična stranka sama prevzame vlado in ustvari svoj program. Nova vlada stoji torej pod stalno kontrolo socialistov in ne bo mogla dati desničarskim strankam nikakih koncesij, ako neče, da je socialisti ne strmoglavijo. Parlament je ločen v dve skoro enako močni polovici. Chautemps je moral opustiti svojo prvo formulo o široki koncentraciji, kar je storil zaradi razmer v svoji lastni stranki. Skupina Daladiera se je izjavila proti sodelovanju z desnico, zlasti s skupino Maginota.

Amerika nezadovoljna z londonsko konferenco

Razočaranje v krogih washingtonskega kongresa — Povratek italijanskega zunanjega in mornariškega ministra v Rim

Washington, 22. febr. V krogih kongresa so nad potekom pomorske razorožitvene konference v Londonu zelo razočarani. Razpoloženje je tako pesimistično, da so opustili skoro vsa upanja v resničen uspeh konference. Tudi v javnem mnenju je nastal preokret. Zanimanje javnosti za konferenco se je zelo zmanjšalo. Večji listi so odpoklicali iz Londona svoje glavne poročevalce, da bi se posvetili zanimivejšim nalogam.

London, 22. febr. AA. Na včerajšnji seji v zunanjem uradu so se pravniki pečali z vprašanjem omilitja podmorske vojne, ne da bi razpravljali o omejitvi obsega ali o popolni ukinovitvi podmornic.

Rim 22. febr. AA. Snoči sta prispela iz Londona ministri za zunanje zadeve Grandi in mornariški minister Siriani. Na postaji so ju sprejeli angleški poslanik ter visoki uradniki zunanjega ministrstva.

Konferenca o carinskem premirju

Dosedanji uspehi konference niso zadovoljivi, zlasti ne za kmetijske države

Ženeva, 22. februarja. Splošno smatramo, da rezultat konference o carinskem premirju ni baš zadovoljiv in da bi bil lahko uspeh dokaj boljši. Mnogo pozornosti je vzbudil nastop rumunskega zastopnika, finančnega ministra Madgearu, ki je opozoril na to, da so v zadnjem času po X. skupščini Društva narodov povišale skoro vse velike industrijske države svoje carine na poljedelske proizvode ter tako še poostrele že itak hudo krizo malih agrarnih držav.

Žav. Zaradi tega tudi ni čudno, da pada kupna moč teh držav in da si ne morejo nabaviti pri najboljši volji industrijskih proizvodov v toliki meri, kakor bi jih sicer potrebovale. Ker uvažajo te industrijske države tudi v veliki meri ameriško pšenico, bodo prisiljene male agrarne države poseči po samopomoči ter pričeti s kupovanjem cenejših ameriških industrijskih proizvodov, kar bo evropske industrijske države zelo prizadelo.

Versko preganjanje v Rusiji

Ruski demanti o predavanju predsednika ateistične organizacije — Značilna izjava angleškega škofa

Moskva, 22. februarja. Brzojavna agencija sovjetske unije objavlja:

Nekateri inozemski listi so priobčili vest, da je predsednik ateistične organizacije Jaroslavski imel po radiu predavanje, v katerem je napovedal, da se mora takoj šest največjih cerkev v Rusiji podreti in v naslednjih 10 dneh se nekatere druge večje cerkve. To poročilo je izmišljeno. Sovjetski listi sedaj priobčujejo dotično predavanje Jaroslavskega, ki se je v njem edino baval s papeževim pismom, ki ga je označil za akcijo proti sovjetski uniji. Papeževa akcija bo okrepila stremljenje ateistov ne samo v uniji, marveč po vsem svetu. Odstranitev zvonov ni zahteval sa-

mo Jaroslavski, marveč je to odločna zahteva delovnega ruskega naroda.

London, 22. februarja. Angleški škof lord William Cecil je v pismu na svoje vernike omenil verska preganjanja v Rusiji. Škof pravi da je nastala borba v Rusiji med hudičem, ki skuša uničiti vero, in med angeli, ki ponižajo in potrpežljivo prenašajo vsa preganjanja. Škof naglašuje nadalje v pismu, da bi prekinjenje diplomatskih odnosov z Rusijo imelo za posledico odstranitev angleškega zastopnika iz Moskve, ki ima velik vpliv, kar ne bi bilo v korist akcije za verske preganjance v Rusiji.

Dr. Schober v Berlinu

Za gospodarsko zblizanje Nemčije in Avstrije — Zaključitev trgovinske pogodbe

Dunaj, 22. febr. Snoči ob 18.30 je avstrijski kancelar dr. Schober v spremstvu generalnega tajnika zunanjega ministrstva Petra in konzula Bischofa odpotoval v Berlin.

Berlin, 22. febr. Avstrijski zvezni kancelar dr. Schober je danes ob 8.56 v spremstvu glavnega tajnika za zunanje zadeve dr. Petra, poslanika Junkarja in nemškega poslanika na Dunaju grofa Lerchenfelda prispel v Berlin. Na kolodvoru so zveznega kancelarja pozdravili avstrijski poslanik v Berlinu z vsem osebjem poslanstva, državni kancelar Müller in zunanji minister dr. Curtius z uradništvom zunanjega ministrstva. Vsi nemški jutranji listi objavljajo dalje pozdravne članke, v katerih poudarjajo velike zasluge dr. Schoberja za konsolidacijo Avstrije in za okrepitev prijateljskih

odnosov med obema državama.

Berlin, 22. febr. Berlinski listi opozarjajo na pomen poseta avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schoberja. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da pomeni poset dr. Schoberja praznik za nemški narod. Tudi Nemci v mejah nemške države so ponosni na to, da ima nemški narod takega državnika. Najvažnejše vprašanje, o katerem se bo razpravljalo ob njegovem posetu v Berlinu, je zaključitev trgovinske pogodbe, ki se je že predolgo zavlačevala. »Kreuz-Zeitung« očita nemški politiki, da ne izvaža naravne posledice iz dejstva, da je Avstrija nemška država. Nato navede izrek dr. Schoberja, da se bodo morali v danem primeru zastopniki gospodarstva namoestiti s politiki.

Koncentracija ruskih čet ob Besarabiji

V Bukarešti so povzročile veliko razburjenje vesti o koncentraciji ruskih čet ob Besarabiji — Službeni demanti inozemskih vesti

Bukarešta, 22. febr. Listi izražajo bojazn, ker se kaže koncentracija čet na sovjetsko-ruski strani ob Dnjestru. »Cuvenatul« celo izjavlja, da so vsi notranje-politični problemi zaradi stališča sovjetske Rusije zaenkrat stopili v ozadje. Javnost je seveda zaradi takega pisanja razburjena. V preostalih so razširjene razne govornice. Edini list, ki še ni izgubil vseke nade, je »Adevărul«, ki izjavlja, da se rumunska javnost ne sme razburjati. Koncentracije čet na sovjetsko-ruski strani ne pomenijo drugega nego varnostne odredbe proti kmetom, ki beže iz

sovjetske Rusije. Bulvarni listi objavljajo celo govorico, da so poslanci Francije, Italije in Anglije pohujili Rumunji pomoč svojih vlad, toda s pogojem, da bo Rumunija v primeru nevarnosti vojne teh držav s sovjetsko Rusijo takoj mobilizirala.

Bukarešta, 22. febr. Službena agencija »Rador« objavlja komunikle predsedstva vlade, v katerem se demantirajo vse vesti inozemskega tiska o kritičnem položaju v Besarabiji ter naglašajo, da vladata v Besarabiji red in mir. Vse nasprotne vesti so neresnične.

Avtomobil s 4000 k. s.

London, 22. februarja. AA. Včeraj je zapustil tvornico Sunbeam v Wolverhamptonu avtomobil Kaye Dona, ki razpolaga s 4000 konjskimi silami in se imenuje »Silver Bullete«. Avtomobil je bil zgrajen v največji tajnosti. Kaye Dona je izrazil trdno prepričanje, da bo s tem avtomobilom v Daytonu prekosil svetovni hitrostni rekord na kopenskem, ki ga je dosegel sir Henry Segrave. Nadalje je Kaye Dona izjavil, da bo skušal doseči svetovni hitrostni rekord med 15. in 31. marcem. Avto bodo prepehtili za prevoz preko oceana na parniku »Berengaria«.

Imenovanje pri glavni kontroli

Beograd, 22. februarja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen v glavni kontroli za šefa računskega oddelka v 4-a-l. dosedanj tajnik Dragomir Gjorgjevič.

Proti uvozu našega žita na Bolgarsko

Beograd, 22. februarja. Iz Sofije javljajo, da je v svrhu omejitve uvoza jugoslovenskega žita izdala direkcija bolgarskih železnice naredbo, naj se taksirajo na železnici po znižani tarifi 35% samo moka iz otrobi bolgarskega izvora. Moke, zmlete iz inozemskega žita, ne uživajo te ugodnosti.

Za enakopravnost uradnic

Beograd, 22. febr. Na poziv ženskega saveza in alijanse ženskega pokreta je imel včeraj v Beogradu konferenco tukajšnji ženski klub, ki je razpravljal o položaju uradnic, zlasti o ravnopravnosti žensk s moščinami. Predsednica je prečitala pismo iz Ljubljane, v katerem se prosi, naj bi se preprečil vsak poskus uvedbe manjših dohodkov za poročene uradnice, kakor so predlagale neke strokovne skupine. Predsednica ženskega pokreta je izjavila, da je od merodajne strani obveščena, da ni za sedaj nikakih podobnih intencij v zakonodajnem odboru. Glede na novi zakon o uradnikih so sklenile zborovalke, naj temeljiti na četu, enaka nagrada za enako delo uradnikov in uradnic, zato naj se ukine določba čl. 11. uredbi o draginskih dokladah uradniškim rodbinam, po kateri se odvzema polovica doklad uradnicam, ki so poročene z uradniki, dohodki II. III. kategorije pa zboljšajo bolj sorazmerno z dohodki I. kategorije. Te svoje sklepe bodo poslele žene v posebni vlogi predsedniku ministrskega sveta.

Čsl. odlikovanja

Beograd, 22. februarja. AA. Predsednik ČSR dr. Masaryk je odlikoval z. dr. Bogomila Jelića, ministra dvora in prvega pomočnika ministra zunanjih zadev z redom Beleha I. razreda za civilne zasluge; dr. Luja Bakotića, izrednega poslanika in pomočnika zunanjih zadev, dr. Mišo Vetezga in generala Aleksandra Dimitrijevića, maršala kraljevega dvora, z redom Beleha II. razreda; Konstantina Fotića, izrednega poslanika ter direktorja političnega oddelka ministrstva zunanjih zadev, in generala Ralca Račotića, komandanta konjeniške brigade kraljevske garde, z redom Beleha III. razreda; Dragomirja Stankovića, šefa oddelka predsedništva ministrskega sveta, Konstantina Krstića, šefa pisarne Nj. Vel. kralja, Mil. Stevanovića, tajnika ministrstva zunanjih zadev in dr. Iva Kreuzerja, konzula ministrstva zunanjih zadev z redom Beleha IV. razreda.

Odlikovanja je navedenim izročil včeraj ob 1. popoldne upravnik poslov Čsl. poslanstva g. Vokač. Svečanosti se je vršila v palači Čsl. poslanstva. G. Vokač je ob tej priliki imel govor, v katerem je izjavil, da so ta odlikovanja podeljena v znak prijateljstva obeh narodov in za zasluge o priliki konference Mele antante. Poudarjal je, da se odlikovanje Beleha orla daje samo prijateljem čehoslovaškega naroda v inozemstvu. Nadalje je naglašal zasluge Nj. Vel. kralja za zblizanje med Čehoslovaško in Jugoslavijo ter vzklil Nj. Vel. kralju, Nj. Vel. kraljici Mariji in kraljevemu domu. V imenu odlikovancev se je zahvalil za odlikovanje minister Bogomil Jelić, nakar so vsi odlikovanci ostali v poslanstvu pri intimnem obedu.

Ko breztrudno je končano delo
Vim je očistil tudi roko Vašo belo.

Napredovanje v sodni službi

Beograd, 22. febr. Današnje »Službene Novine« objavljajo ukaz, po katerem so napredovali v višjo skupino: Fran Perhavec in Josip Makčić, kancisti pri okrožnem sodišču v Mariboru, Metod Stergar, kancist pri sreskem sodišču v Slov. Bistrici, Alojzij Kralj, kancist pri sreskem sodišču v Litiji, Minka Veber, kancistka pri dež. sodišču v Ljubljani in Fran Tumpelj, kancist pri sreskem sodišču v Kranjski gori.

Pravilnik sokolskih društev

Beograd, 22. februarja. Včeraj se je vršila v Beogradu seja uprave Sokola kraljevine Jugoslavije, na kateri so razpravljali o pravilnikih sokolskih društev.

Padec cen olivnega olja

Šibenik, 22. februarja. V trgovini z dalnatičnim oljem je opazovati letos precejšnjo stagnacijo. Obiranje oliv je bilo zaključeno ob koncu preteklega meseca. Prodnjaka olivnega olja znaša letos 120 vagonov. Od tega je dostel prodanega zelo malo. Inozemskih trgovcev ni blizu ter so zaradi tega cene izredno nizke in se gibljejo med 9 in 10 din za kg. Doim so prodajali lani oljvo olje po 16 do 17 din za kg.

Silno neurje v Grčiji

Atene, 22. februarja. Noč in dan je trajalo nad mestom in vso Grčijo silno neurje. Deževalo je neprestano in so se na mnogih krajih pojavile katastrofalne povodnji. Neurje je povzročilo povsod ogromno škodo. V Atenah sta utonili dve ženski, neko žensko pa je ubila strela. Po povodnjah so bile na mnogih krajih popolnoma potrpane brzojavne in telefonske naprave.

Dr. Vladan Gjorgjevič teško obolel

Dunaj, 22. februarja. AA. Zdravstveno stanje dr. Vladana Gjorgjevića, bivšega predsednika ministrskega sveta kraljevine Srbije, ki je pred tremi dnevi obolel na pljučnici in je bil prepeljan v sanatorij »Löwe«, se je znatno poslabšalo.

Vreme v dravski banovini

Ljubljana, 22. februarja. Jutranja poročila beležijo naslednje vremenske stanje: Gorensko: Bohinjska Bistrica — 3 C, oblačno; Kranjska gora — 6 C, jasno; Trzin — 2 C, jasno; Kamnik — 1 C, jasno in Ljubljana — 2 C, jasno.

Stajersko: Celje 0 C, jasno; Maribor — 3 C, jasno; Dravograd — 4 C, oblačno; Ljutomer — 3 C, jasno, Prekmurje: Katoriba — 3 C, jasno.

Dolenjsko: Brežice — 3 C, jasno; St. Janž na Dolenjskem — 5 C, jasno; Novo mesto — 2 C, jasno in Kočevje — 5 C, jasno.

Notranjsko: Rače — 3 C, jasno.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.78, Berlin 13.575, Bruselj 791.34, Budimpešta 992.50, Curih 1095.9, Dunaj 799.78, London 276.17, Newyork 56.69, Pariz 222.25, Praga 168.22, Trst 297.30.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1275, Pariz 20.27, London 25.19725, Newyork 518.35, Milan 27.14, Madrid 63.8, Berlin 123.72, Dunaj 72.08, Sofija 3.757, Praga 15.345, Varšava 58.075, Budimpešta 90.61, Bukarešta 3.08.

Darujte za slepe!

Drobtine iz Zasavja

Predavanje v Sadlarskem društvu — Pogreb zaslužnega občinskega odbornika — Postiljonova nezgoda in drugo

Litija, 21. februarja.

Litijska podružnica Sadlarskega in vrtarskega društva bo imela v nedeljo svoj redni letni občinski zbor v pritličju litijske osnovne šole. Začetek zborovanja bo ob 11. dopoldne. Razen poročila odbora, volitev novega odbora, v prvi vrsti predsednika, kajti to mesto je ostalo po odhodu prejšnjega sodnega saterijskega z. svetnika Žigona nezasedeno, se bodo obravnavala še druga interna društvena vprašanja, ki bodo gotovo zanimala vse članstvo. Zbora se udeležijo tudi znani kmetijski strokovnjaki, nadzornik šolskih vrstov g. Andrej Skulič iz Ljubljane, ki bo predaval o zanimivih strokovnih vprašanjih. K predavanju so vabljeni tudi nečlani, ki se zanimajo za gospodarska vprašanja.

Včeraj so pokopali na pokopališču v Jablanici Antona Lavriča, vulgo Hedela iz vasi Sečica v litijski občini. Pokopani, ki je preminil v 63. letu svojega življenja, je sodeloval 30 let v litijski komunalni politiki. Dolgoletnega občinskega odbornika so spremili na njegovi zadnji poti tudi njegovi tovariši — občinski odborniki.

Strahovita bolezen naše dobe, epidemija volitev kraljeve lepote ne divja samo po velikih mestih, preselila se je celo v provinco, od tam pa še dalje... na kmete. Tako noče zaostajati za svojimi velikimi sovratniki niti mali Grbin pri Litiji. Grbinska mladina si je v nedeljo volila svojo miss. Prireditve so se udeležili plesalci pari iz Litije in vse okolice. Boj je bil izredno hud, obdržala pa je legitimacijo za lepoto le domačinka gđ. Tomažičeva, ki je postala s tem »Miss Grbine«. No, mlada dama, čeprav iz skromne podeželske vasi, ne zaostaja s svojimi lepotničnimi čaravnicami za kolegicami večjih mest. Pri nas na kmetih imamo pač lepota sredstva najboljše: svež zrak, sonce, svinčane, izprehe... Ne rabimo niti šminke, niti pudra, niti rečal, vsega tega daje našim dekletom radodarna mati narava v izobilju in kar sama.

Morda, dragi gospod urednik, še niste čuli, da veljajo pri nas najnovejša pravila za »missarske« volitve. Res! Izkusnje lanskega leta so nas dovele do tega; namreč dekleta. Saj je to res nerodno, tako, kakor se je to zgodilo lani na dveh krajih v Zasavju; tako pri nas v Litiji, kakor tudi v Zagorju. V obeh krajih sta bili progla-

šeni za miss poročeni dami, v Zagorju ga. ing. Vida Zeleznikova, v Litiji pa ga. Tončka Jelencarjeva. Letos pa je nastal med našim gospodičami — punt. Seveda tu gre za presluti... recimo za prestiž prihodnosti... ja, vraga, to je vendar nerodno, če mi zmed neporočeni nabene, ki bi mogla čarobni naslov lepote obraniti za ledig puncam.

Temu pokretu so se pridružile hčerke-samice, ki so jih krepko podpirale skrbne matice. Zato je sklenjen nezapisan zakon: Pri missarskih volitvah pridejo v poštev le — dekleta.

Postava je že dana, volilo se bo tako! To že namreč v soboto na litijskem sokolskem venčku.

Zadnje dni je zapadel po vseh zasavskih hribih in višje ležečih krajih sneg. Ponekod, n. pr. na Vačah, ga je celo do kolena. medtem ko v dolini mislo pokrite niti ceste. V tem nestalnem vremenu je nasledila neka okoliška pošta iz litijskih hribov. V dobri veri, da je tudi v dolini dovolj debela snežna plast, je vzel postiljon sam. To je bila smola, ko se mu je vozilo ustavilo na blatni, deloma nasuti cesti ni mogel več naprej. Pa so popravili nezgodo tako-le: Eden potnikov je skočil do prve hčke po voz na posodo. Nato pa so prestopili potniki, preložili so prtljago, sami so pa čakale ob cesti, dokler se ni vrnila poštna vprega.

Okrajni šolski nadzornik g. Ivan Bezeljak je prišel z nadzorovanjem šol. Dorzaj je zaključil inšpekcijo na litijski in zagorski osnovni šoli, potem pa bo nadzoroval po programu vse šole v litijskem okraju.

V nedeljo bo praznoval 30 letnico svojega rojstva g. Matija Pelko, šolski upravitelj v Toplicah pri Zagorju, enega največjih učnih zavodov v vsem okraju. G. ljubljant je znan v učiteljskih vrstah kot zelo miroljubno mož. Učnim močem na njegovem zavodu pa je skrbren, prav očetoški šef. G. Pelko je upoštevan v učiteljskih vrstah vsega okraja in je že večkrat predsednik litijskega okrajnega učiteljskega društva. Castitkam, ki mu jih izreče učiteljski zbor, šolska mladina in topliškoprivjalstvo, se pridružujemo tudi mi in mu ključemo krepko: Še na mnoga leta! —nč.

Iz Neapla v Južno Ameriko

Originalen krst za prestop iz starega sveta v ameriški svet — Kako love Indijanci kondorje in kako jih ti zabavajo pri bikoborbah

Učitelj Berden iz Ljubljane je imel v radiu več predavanj o svojem potovanju iz Neapla v Južno Ameriko, kjer je živel 7 let ter je tako imel priložnost dobro spoznati tamošnje dežele. Iz njegovih predavanj posnemamo:

Jeseni l. 1913 sem se vkrcal v Neapelu na parnik »Kaiser Franz Josef«. Preden je parobrod odplul, so nam neapeljski otroci zapeli v skovno, kakor vsakemu parobrodu, ko zapusti rivljero, pesem »O bella Napoli«. Pot nas je vodila med Sardinijo in Korsiko naravnost proti Španiji. Pristali smo za kratek čas v Barceloni, kjer smo predvsem občudovali ogromen spomenik Kristofa Kolumba.

Ko smo pluli skozi Gibraltarsko ožino, so nas obhajali kaj čudni občutki. V tej ožini je morje vedno zaburkano. Tu se mešata vodovji Sredozemskega morja in Atlantskega oceana. Gorje parniku, ki ga zalotijo vihar v teh peklenskih čerih! Ni čuda, da krožijo o njih med mornarji najrazličnejše pripovedke.

Ko smo zapustili Evropo in se vozili proti Kanarskim otokom, je nastalo med nami takoj boljše razpoloženje. Ustavili smo se v pristanišču Las Palmas, precej daleč od obrežja. Nismo se je dobro ustavili, že so nas obkolili številni zamorci v čolnih, vozeč s seboj sadje, svilu, tabak in druge take drobnarije. Kričali so vseprek in kornaj čakali, da jim bo dovoljeno splezati na parnik, da prodajo, kar so pripeljali.

Tiha in temna noč je bila, ko smo odinili naprej. Bilo je okrog polnoči, a spati se mi še ni ljubilo. Naslonil sem se na ograjo in zrl v čudno temno morje. Zdaj pa zdaj sem se zagledal v mesec, ki nas je spremljal — bila je krasna slika. Privosil sem si afriško cigareto in ta me je tako omamila, da sem moral tvoj v kabino, kjer sem se zbrl, ko je bilo sonce že visoko na nebu.

Ko smo se bližali Rio de Janeiru, so začeli mornarji okraševati parnik za »prehod iz starega sveta v nov ameriški svet«. Vse na parniku je dobivalo nekako praznično lice. Po starem običaju ne sme noben potnik »prestopiti ekvatorja — ravnilca«, če ni prej — krščen. Imena si ne sme nihče sam izbrati, temveč ga izberejo drugi.

Mlada, srčkana deklica je dobila ime »morska lastovka«, znana krasotica »morska zvezda« itd. Težje je bilo s krstom starejših ljudi. Dobro rečnega gospoda so krstili za »morskega psa«, drugega za »morskega soma«. Končno so prišlo na vrsto tudi obilnice gospe. — Gospa, katero ime naj vam damo? jo je vprašal šaljivo reditelj. Gospa je postala rečca kot kuhar rak in je mečkala. — Slavno občinstvo se soglasno sklenilo, je nadaljeval reditelj, da se imenuje balena, to je kit. Ne bodite užaljeni, ker vi ste edina med nami, ki zasluži

to ime. V besedi kit so zapopadene vse vaše dobre lastnosti.

Ko je bil krst opravljen, se je sestavil imenik novokrščenecv po abecednem redu. nakar smo bili povabljeni na slavnostno predstavo. Na sporedni je bilo več prav zanimivih in zabavnih točk. Našo pozornost je vzbujala zlasti španska umetniška družina — oče je igral na klavir, sin na gosli, mati je pela, hčerki sta pa plesali.

Rio de Janeiro, kjer smo pristali, je eno najlepših pristanišč na svetu. Ožina, skozi katero plovejo parniki v pristanišče, je široka 50 do 60 m, nato pa se razširi pristanišče v velikanski okrogel prostor. Obrežje je krog in krog zeleno tik do morja. Na eni strani tega ogromnega zaliva stoji Rio de Janeiro, na nasprotni strani pa mesto San Paolo, ki šteje okoli 800.000 prebivalcev. Nismo se mogli načuditi naravni krasoti okolice, radi katere smo zavidali prebivalce. Toda naša zavist je bila neutemeljena. Domačini so nam pripovedovali, da se krasnih naravnih parkov ne morejo posluževati, ker je v njih toliko strupenega mrčesa, posebno žuželk, da jih morajo zažigati in gojiti umetne parke.

Rio de Janeiro šteje 1.200.000 prebivalcev. Odlikuje se po krasnih stavbah ter po drevoredih s palmami. Široki so in tako lepo asfaltirani, da se v asfaltu zrcalijo palme in da ne veš, ali je voda ali asfalt, če jih motiš iz daljave.

Iz Rio de Janeira smo nadaljevali vožnjo proti Urugvaju. Ustavili smo se v pristanišču Montevideo. — Vidim hrib! so kričali mornarji, ko so zagledali to suho zemljo. Mesto šteje okoli 600.000 prebivalcev. Morje ga skoro popolnoma obdaja. Prebivalci so meščani Špancev in Indijancev, zelo vročerkni ljudje. Montevideo stoji ob izlivu ogromne reke El Rio del Plato — srebrna reka, in sicer na levem bregu. Na desnem stoji Buenos Aires — dobri vetrovi, po razsežnosti največje mesto na svetu — tako so nam vsaj pripovedovali domačini.

V Buenos Airesu sem se izkrcal in nato preko Pampe odpoval v Argentino — srebrno deželo. Pampa je neskončna ravnina s pašniki. Po njih se pasejo ogromne črede ovac, goved in konj. Vsa ta živina je večinoma po cele tedne sama. Edini njeni spremljevalci so pastirji, psi in — kondorji. Indijanci love kondorje, ki jim povzročajo med živino večkrat občutno škodo, na različne načine. Med mrhovino namešajo neke vrste travo, ki jih omamlja in tako postanejo kondorji pšani; ali pa jim namečejo v ograjen prostor mrhovine in ko se je kondorji mažro in se že težko gibljejo, skočijo iznenada mednje in jih polove z lasom.

Posebno zanimiv je tale lov na kondorje: Indijanci vzamejo govejo kožo, ki se je drža še nekaj mesa, ter jo razprostro

Danes ob 4., 7., 8. in 9. uri

Pat in Patachon

kot bogata dediča in kralja mode

Vihar smeja in krohota!

Premijera
kraljev smeja!

KINO „DVOR“
Telefon 2730

Pod vsako kožo se vleže Indijane z vrvoj v rokah in tako pričakuje kondorje. Ko ti pridejo in prično obirati meso, vržejo Indijanci na dano znamenje govejo kožo na kondorje in jo hitro zadragejo z vrvoj, da jim ne uidejo. Tako povezano kondorje odnese v vas ter jih imajo tam shranjene do prve bikoborbe.

Osem dni pred to kruto zabavo ne da kondorjem jesti. Na dan bikoborbe privežejo vsakemu biku na hrbet po enega kondorja in ranijo biko s sulicami. Sestranci kondorji prično biko ključati, na kar začno ti radi velikih bolečin na veliko veselje gledalcev skakati in grozovito tuliti, dokler ne omemorejo in se ne zgrudijo na tla.

Potniki, ki potujejo z železnico od Buenos Airesa do Mendoze in od tam naprej čez Ande do Čile, močno trpe radi ilcv-

natega prahu, ki ga je zelo težko skrtati z obke. Da se ga ubranijo, nosijo takozvane »los guardapolvos« — bele plašče, podobne onim, ki jih nosijo pri nas zdravniki in brivci.

Ko smo privozili do državne meje med Argentino in Čile, smo si globoko oddahnil. Za nami so bili vsi kriči in težave dolgotrajnega potovanja. Kot drugi potnikov, tako se je polastilo tudi mene veliko veselje, ko je prišel vlak v Santiagu, kamor smo bili namenjeni — zvoniti. V Čile je bila navada, da vsi vlaki, ko privozijo na postajo, zvone z velikim zvoncem, pritirjenim na lokomotivi. Od lokomotive je napeljana vrvi k strojevodji in ta je dolžan na vsaki postaji zvoniti in tako naznanjati potnikom, da je vlak pripeljal potnike na cilj.

Zanimivosti iz domačega sporta

Ilirija proti Viktoriji (Zagreb), Primorje proti Gradjanskemu — Neugodno zavarovanje igračev LNP — Nogometni program SK Ilirije v pomladni sezoni — Nedeljske smuške tekme

Ljubljana, 22. februarja.

Nedelja bo v znamenju letnega in zimskega sporta. Vršile se bodo nogometne tekme v Ljubljani ter smuške tekme na Gorenjskem. Sportniki pridejo torej na svoj račun, zlasti pa velja to za ljubitelje nogometa. Na igrišču Ilirije bosta kar dve tekmi. Naša stara rivala Ilirija in Primorje sta se sporazumela glede obeh tekem na igrišču Ilirije. Primorje je povabilo Gradjanskemu 1911, to je disidentski klub zagrebške Gradjanskega. Ilirija pa simpatično Viktorijo, ki je v Ljubljani vedno napravila najboljše vtise. Kot sportni kuriozosti lahko zabeležimo ta dogodek kot kurioznost v zgodovini slovenskega nogometa. Opetovana pogajanja med Ilirijo in Primorjem glede skupnih nastopov in aranžmajev so se radi nepopustljivosti ene kot druge strani vedno razbila. To pot je šlo po sreči in upamo, da poide tudi v redu. Želeli bi bilo samo, da se kluba sporazumeta tudi glede dvodnevnih gostovanj tujih moštev. En dan naj bi n. pr. igrali z njimi Primorje, drugi dan pa Ilirija ali obratno. V Zagrebu in Beogradu je to že stara praksa, ki je pokazala, da tekme v takem primeru nikoli niso bile deficitarne.

Vsekakor obetata nedeljski tekmi zanimiv sport. Najprej igra Ilirija z Viktorijo, Zagrebčane že poznamo. Lani so gostovali dva dni v Ljubljani. Prvi dan so Ilirijo, ki je bila v zelo slabi formi, odpravili s 4:1, drugi dan so se morali zadovoljiti z remijem. Viktorija je tudi sedaj v dobri formi. Dokaz je v tem, da je v prvenstvu plasirala takoj za prvimi tremi vodilnimi klubi.

Gradjanski 1911 bo prvič debutoval v Ljubljani. V moštvo najdemo precej znanih igračev, tako brata Babič, Perško, Ondrač in druge. Gradjanski 1911 je odigral že par tekem in je pokazal, da ga ni podcenjevali. Najbolj bo trd oreh za Primorje, čeprav se nam zdi, da so domači favoriti.

Ker smo že pri nogometu, naj še omenimo, da je LNP sedaj končno veljavno urenil vprašanje zavarovanja igračev. Sklenil je tozadevno pogodbo z zavarovalnico »Vardar« v Ljubljani. V neugodni in poškodbeni fond bo plačeval klub po 5 Din za vsakega veriliranelega igrača. Za ta fond se bodo vršile tudi tekme med večimi domačimi klubi, ki imajo pravzaprav od neugodnega fonda največje koristi. Na leto bo plačal LNP v poškodbeni fond zavarovalnici premijo v znesku 5200 Din.

V slučaju trajne invalidnosti izplača zavarovalnica prizadetemu igraču 45.000 Din. V slučaju smrti pa njegovim svojcem 15.000 Din. Za manjše poškodbe poškodbeni in neugodni fond ne pride v poštev, ker je večina igračev itak zavarovana pri OUZD in drugih bolnišniških blagajnah. Za igrače, ki niso zavarovani, bo LNP prispeval toliko v poškodbeni fond, da bodo iz tega presežka lahko prejemali odškodnino.

Zavarovanje igračev LNP je treba pozdraviti. Zagrebški nogometni podsavez je to že pred leti ukinil. Nogomet je tako, kakor večina sportov, kolikor toliko riskantna zadeva. Zato je prav, da gre igrač na igrišče z zavestjo, da bo v slučaju eventualne nesreče ali poškodbe prejel odškodnino. Dosedaj je za igrače običajno plačeval klub. Člani revnejših klubov pa so večinoma sami morali nositi stroške zdraviljenja, če slučajno niso bili zavarovani. Poškodbeni in neugodni fond je torej važna socialna in humanitarna ustanova.

O programu delovanja SK Ilirije v sezoni 1930/31 smo v splošnem že poročali. Danes približujemo podrobnosti njene nogometne sekcije, ki je po številu članstva in po svoji delavnosti najmočnejša. Pomladni program nogometne sekcije je nastopil:

Termin 9. in 16. februarja sta že zapadla. Ilirija je obiskala igrala z Mariborom in sicer enkrat doma, enkrat pa v Mariboru. V nedeljo 23. februarja gostuje v Ljubljani Viktorija. Nogometni klubci pridejo tudi na svoj račun 2. marca, ko igra ta

Ilirija in Primorje za pokal. Termin 9. marca je še prost. 15. in 16. marca pa se bodo vršile v Ljubljani prve mednarodne tekme. Ilirija je povabila v goste Sportvereinigung Linz. Prvo prvenstveno tekmo odigra Ilirija 23. marca, ko se sreča s Svobodo. Za 29. in 30. marec je povabil Ilirijo v goste splitski Hajduk, 6. aprila pa odigra Ilirija drugo svojo prvenstveno tekmo. To pot bo njen nasprotnik Jadran. S Hermesom se pomeri Ilirija v prvenstvu 13. aprila. O Veliki noči bomo imeli v Ljubljani zopet izjemne goste. Ilirija je povabila GAK iz Grada. Tekme z grškim prvkom so vedno nudile sportni užitek. Zanimiva sportna nedelja bo za nogometne ljubce tudi 27. april. Na ta dan se spoprimeta Ilirija in Primorje. 4. in 11. maja se odigra finalni tekmi za prvenstvo LNP v Ljubljani in Mariboru. Kdo pride v finalno borbo, je še odprto vprašanje. V ljubljanskem okrožju pride v finale najbrž Ilirija, ki je iz jesenskega prvenstvenega tekmovanja izšla kot prvak s tremi točkami pred Primorjem in Hermesom. Mariborsko okrožje bosta zastopala Rapid ali pa Maribor.

Po končanem prvenstvu LNP se prične tekme za državno prvenstvo. Letos se izvede državno prvenstvo najbrž že po novem sistemu. Zdi se, da bo savezna skupščina najbrž sprejela predlog LNP, ki predvideva tekmovanje dveh lig. vzhodne in zapadne. Podrobnosti načrt mora še izdelati LNP.

Za binkošti poide Ilirija v inozemstvo. Projektirana je turneja Linz — Monakovo — Solingrad. Ilirija se pogaja s tamošnjimi klubi in je upati, da bodo pogajanja uspešno končana. Za binkošti poslavi tudi ljubljanska Svoboda 10letnico svojega obstoja.

Termin 29. in 31. maj ter 1. junij so rezervirani za proslavo 10letnice LNP, ki priredi mednarodni turnir, na katerem bodo sodelovali Zagreb, Gradec, Celovec in Ljubljana, odnosno njih reprezentanca. — Ilirija se pogaja tudi z dunajskim Rapidom.

Iz gledališke pisarne

Drama

Začetek ob 20. zvečer

Ljubljanska drama uprizori nočjo Klavundovo kitajsko pravljico iz »Krog s kredo« v režiji g. Cirila Debeve. V glavnih vlogah nastopijo: g. Saričeva, g. Medvedova, g. Mira Danilova, g. Rakerjeva ter g. Cesar, Jau, Gregorin, Levar, v vlogi Cang — Linga nastopi danes prvič g. Kautler. Manjše vloge so v rokah g. Saneica, Smerkotla, Potokarja in Jermana.

Splacarjeva mladinska igra »Pogumni Tomček« kot ljudska predstava pri nižjih cenah se uprizori v nedeljo 23. t. m. popoldne ob 15. uri. Na to predstavo opozarjamo starejši slovenske mladine, ki žele privoščiti svojim otrokom par neskaljenih veselja. — Zvečer ob 20. uri pa se uprizori velozabavna Nestrojeva veseloliga »Za ljubezen so zdravila« tudi pri nižjih dram-skih cenah.

Pomorna repriza Klavundove igre »Krog s kredo« bo v ponedeljek 24. t. m. za abonma red-a E.

Opera

Začetek ob pol 20. zvečer.

Drovi se poje Lortzingova opera »Car in tesar« z g. Grbo v naslovni partiji. Veliko basovsko partijo, hudomušnega župana van Betta poje g. Križal, dalje nastopijo ga. Ribičeva, g. Gostič, Kovac, Janko, Rumpel in drugi. — Predstavo dirigira ravnatelj Polič, režira g. Povhe.

Jutri popoldne se poje učinkovita L. Šaranc »Kavič opera« »Hasanaginica« z gospe Thierry v naslovni partiji. Hasan-aga poje g. Križal, dalje sodelujejo g. Vičar (kot gost), Janko, Perko, Mohorčič ter gđna. Španova, ga. Ribičeva, gđna. Ramakova in drugi. Dirigent ravnatelj Polič. Zvečer se poje prvič v letošnji sezoni Joh. Straussa opereta »Netopir«, ki je bil pred leti v Ljubljani zelo toplo sprejet. Tudi letošnja uprizoritev obeta zanimivo zasedbo. Rozafinda poje gđna. Majdičeva. Adelo ga. Poličeva, Orlovskija gđna. Španova, kasneje tudi g. Drenovec, dalje g. Peček, Gostič, Janko, Mohorčič, Povhe, Simončič, Erklavec, Bekš, gđna. Striška, Jeronova Mencinova itd. Dirigira gosp. Nefat. Režiser g. Povhe. Obe nedeljski predstavi se vršita izven abonma.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

»Revna kot cerkvena miš«. K današnji premijeri na Sentjakobskem oderu. Univerzalna banka. Soba predsednika. Telefon, diktiranje, ravnanje. Snuje se velik olini koncert. V to razburjeno atmosfero se prikrade mala Susie Sachs, revna kot cerkvena miška. Prosit hoče kruha. Predsednik jo odkloni, toda Susie se bori in zmag-a. Mala Susie je postala tajnica predsednikova. Vse bančne valetje so v njenih rokah. Delo gre z mrzlično naglico naprej, dokler ni olini koncertu perfekten. — Mala Susie oživi, zaljubi se v predsednika banke in si ga po težkih bojih osvoji. — Lepa, fina veseloliga, ki je dosegla povsod velik uspeh. V Ljubljani se igra danes prvič. Pridite, da se nasmejete! — Novo pohištvo je izdelala trdka Stanko Grčar. Pri predstavi bo oddajala Radio — trdka Fran Bar krasne komade. — Vstopnice so v trgovini g. Mileša Kar-ničnika.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sobota, 22. februarja 1930, kalendarični: St. Sv. Petra, pravoslavni 9. februarja, Nikifor.

Jutri: Nedelja, 23. februarja 1930, pravoslavni: 10. februarja, Haralampije.

DANASJNE PRIREDITVE

Drama: Krog s kredo.

Opera: Car in tesar.

Kino Matka: Na razpotju strasti.

Kino Ljubljanski dvor: Pat in Patachon.

Kino Ideal: Kri govori.

Sentjakobski gledališki oder: Revna kakor cerkvena miš.

Ples »Jadranske Straže« v Unionu.

»Preporodova« maskerada v Zvezdi.

PRIREDITVE V NEDELJO

Drama: Ob 15. Pogumni Tomček, ob 20. Za ljubezen so zdravila.

Opera: Ob 15. Hasanaginica, ob 20. Netopir.

Kino Matka: Na razpotju strasti.

Kino Ideal: Kri govori.

Kino Ljubljanski dvor: Pat in Patachon.

Film ZKD: Ob 11. v Matiji: Pori.

Sentjakobski gledališki oder: Revna kakor cerkvena miš.

Lutkovno gledališče na Taboru: Rdeča kapica. Ob pol 16.

Otroška maskerada Atene ob 17. v Kazini.

Sport: Ilirija - Viktorija, Primorje - Gradjanski. Obe tekmi na igrišču Ilirije.

DEZURNE LEKARNE

Danes in jutri: Trnkoczy, Mestni trg.

Ramor, Miklošičeva cesta.

Ljubljanska opera

Zanimala me je »Bohème« tudi z g. Ribičevim ter z g. Grbo in Rumpelom. Gledališče je bilo zopet izredno polno. Ljudje si torej žele takih sladko melodičnih oper sentimentalno tragičnih in obenem veselja-ga dejanja. In tudi v predstavi so bili očitno jako zadovoljni. Zlasti so hvalili Mimi g. Ribičeva.

Dasi z naglico poslana na oder, je Ribičeva resnično prav simpatično in učinkovito rešila igralski in pevski težki partijo. Nežna in čustvena Mimi odgovarja popolnoma njeni naravi, zato je bila tudi zunanje in notranje primerna Murgerjevi osebi. Glasovno prijetna, v svojem partu sigurna, le v ansamblskih prizorih se premiersko pla-ha, je žela mnogo priznanja.

Ga. Ribičeva nastopa bolj poredkoma, a ima med publiko mnogo iskrenih čestilcev. Prav dober Marcel je bil tudi nazlo se razvijajoči g. Grba, čegar lirski bariton je prav primeren partiji in je njegova diskretna, nikoli pretirana igra učinkovala posebno prijetno.

Kolén g. Rumpela je bil zunanje zanimiv original, živahen, humoren, glasovno zadovoljiv in v arji 3. dej. prav dober.

G. Gostič se igralski čim dalje bolje osvobaja in razmahuje. Dasi glasovno nekoliko utrujen, je sinoči pel prav lepo in žel v 1. dej. zopet poseben aplavz.

V ostalem prav dobra predstava.

F. G.

Sokol

IX. vsesokolski zlet v Pragi bo leta 1932. Ta zlet naj bi po svoji veličastnosti prekosil vse dosedanje sokolske zlete, ker se bo vršil v času proslav stoletnice rojstva ustanovitelja sokolstva dr. Miroslava Tyrša. Zlet bo razdeljen v dva dela: v telovadni in v idejni. Drugi del naj bi se vršil po zletu nekako meseca septembra. Pripravljalni odbor razpravlja tudi o vprašanju glede skupnega nastopa dece iz vseh krajev republike. Ker je za število sokolske dece preveliko, se bosta smela udeležiti zleta največ dva letnika. Kako veliko bo telovadišče, se še ne ve natančno, vendar iz tehničnih razlogov ne bo moglo nastopiti hkrati več kakor 20.000 telovadcev. Prostor za tekme bo pa na vsak način treba ločiti od zletišča.

— Novi letnik Věstnika sokolskega. Službeno glasilo ČOS Věstnik sokolski, ki izhaja vsak teden v 50.000 izvodih s samostojnimi prilogi »Vaditelj«, »Vaditeljica« in »Sokolski prosvetlar«, je stopil letos v svoje 32. leto in je bila pri tej priliki njegova notranja ureditev nekoliko izpremenjena. Na prvem mestu je prinala Věstnik uvodnik o aktualnih dogodkih in vprašanjih, ki se tičejo sokolstva. Nato pa se bodo vršile rubrike: »Pri nas«, ki bo poročala o dogodkih v češkoslovaškem sokolstvu, »O nas«, ki bo prinala glasove in mnenja tujega tiska o sokolstvu, »Slovanstvo«, »iz tujine«, »Sporočila in mnenja«, »Podlistek«, »Kronika«, »Sličice« in »Razno«. Prinaša bo tudi fotografije in karikature. Službeni del pa bo ločen in bo izhajal kot posebna priloga Věstnika na štirih straneh po vsaki seji predsedništva pod naslovom »Poročila ČOS«. Kakor vidimo, je nova ureditev Věstnika napravila list še bolj zanimiv kakor je že bil, in ga zato vsem, ki količkar razumejo češki, prav toplo priporočamo.

Atentat v Sarajevu — zgodovinska drama

Zanimiva knjiga Francoza Alberta Mousseta — Podatki vzeti iz tajnih dokumentov avstrijskega dvornega arhiva

V začetku januarja je izšla v založbi Payot v Parizu knjiga »Un drame historique, l'Atentat de Sarajevo«, ki jo je spisal Albert Mousset. Knjiga je založena v seriji njegovih publikacij omejenega zasluga pod imenom »Zbirka spominov, studij in dokumentov za preiskovanje zgodovine svetovne vojne«.

Albert Mousset, avtor številnih političnih publikacij, je zbral v knjigi »Un drame historique, l'Atentat de Sarajevo« (28. junija 1914) doslej neobjavljene stenogramne procesa proti morilcem nadvojvode Ferdinanda. Knjiga je važen dokument, brez katerega si ne moremo ustvariti odbe o dogodku, ki je bil povod in prolog svetovne vojne. Avtor je uporabil iz tajnih dokumentov avstrijskega dvornega arhiva in drugih službenih publikacij.

V uvodu pravi avtor, da je naslov dela »Zgodovinska drama«, ker je bila smrt prestolonaslednika Ferdinanda mnogo globlje pomena in ne samo epizoda, kakor se je navadno označevala.

Proces proti atentatorjem

En krivcem razgrinja jasno in tragiko sliko v odnosih med Slovani in Nemci v Avstro-Ogrski tik pred svetovno vojno.

Atentat v Sarajevu moremo presojati s treh vidikov, in sicer zgolj kot »dogodek«, kot vzrok svetovne vojne in kot izbruh revolucionarnega nacionalizma Bošnjakov.

Mousset opisuje nato atentat s treh vidikov. Kot »dogodek« ni atentat v Sarajevu nič drugega kakor kak drug »dogodek«, kakršne registrirajo časopisi vsak čas. Dne 25. in 27. junija 1914 so bili

Manevri avstrijske vojske

Manevri naj bi zaključili slavnosten prihod avstrijskega prestolonaslednika v Sarajevo. Bilo je 28. junija, na Vidov dan. Okoli 10.30 ure se je pomikala slavnostni sprejeto v glavni sarajevski ulici proti magistratu. V avtomobilu s črno-rumeno zastavo so sedeli prestolonaslednik Ferdinand, njegova soproga Zofija Hohenberg in vojaški guverner Bosne in Hercegovine feldmaršal Potiorek. Med vožnjo nastane nenadoma detonacija. Nekdo je vrzel na avtomobil bombo, ki se je pa odbila ob karoseriji in eksplodirala na tleh. Ranjen je bil častnik iz spremstva Merizzi in nekaj radovednešev. Atentator se je vrzel v reko, pa so ga rešili in odpeljali na stražnico. To je bil

Nedeljko Čabrinović

Sprejeto se je kljub temu nadaljevalo. Na magistratu so Ferdinandu čestitali, po ceremoniji je pa Ferdinand zapovedal, naj ga odpeljejo v bolnico, da obišče ranjenega častnika. Med potjo počita

dva revolverjska strela

na vogalu Franc Jožefove ceste in kje v oddaljenosti kakih pet korakov od avtomobila nadvojvode Ferdinanda. Potiorek, ki je sedel prestolonasledniku in soprogi nasproti, se dvigne s sedeža, misleč, da so kroglice zgrešile. Da šoferju novo povelje, ko se pa obrne, vidi, kako črtna tenek curek krvi po zlatem ovratniku nadvojvode in da je nadvojvodinja Zofija nagnila glavo in je ni več dvignila. Ura je kazala 11.15. Ranjenca so odpeljali takoj v hišo guvernerja Potioreka, kjer sta kmalu nato izdihnila. Morilec je bil

Gavrilo Princip

To je sarajevski atentat kot »dogodek«. Nato avtor izbrano popisuje atentat kot vzrok svetovne vojne. Pojasnjuje vse vire, ki kažejo dokazati, da je sarajevski atentat delo protostojdarjev, končno prikaže atentat kot delo revolucionarnih nacionalistov v Bosni ter »piše na splošno proces in zagovornike in politično situacijo v Bosni in Hercegovini pred svetovno vojno«.

Tem 35 stranem uvoda sledi

zasliševanja v procesu proti atentatorjem

in krivcem, so to točni francoski prevodi stenogramskih zapisov. Prvo zasliševanje se je vršilo dne 12. oktobra 1914. Ugotovljena je bila naprej identiteta obtožencev. Prvi je bil zaslišan Nedeljko Čabrinović, drugi Gavrilo Princip, za njima pa po vrsti Trifko Grabež, Vaso Čubrilović, Cvijetko Popović, Danilo Ilić, Lazar Djukić, Ivo Kranjčević, Veljko Čubrilović, Miško Jovanović, Nedjo Kerović, Jakov Milović, Mitar Kerović, Cvijan Stepanović, Branko Zagorac in Marko Perin.

Principove izpovedbe

Objavljamo najzanimivejši del zasliševanja Gavrila Principa, ki je bil kot drugi na vrsti že prvi dan zasliševanja.

Preuslednik. — (Čabrinoviću, ko ga je zaslišal kot prvega.) Sedite v drugo klop. Privedite Gavrila Principa. (Ga privede.) Ali priznate, da ste krivi?

Obtožencec. — Nisem zločinec, kajti ubil sem zlega človeka. Hotel sem storiti dobro.

P. — In nadvojvodinjo?

O. — Nisem je hotel usmrtiti; ubil sem jo nehot.

P. — Torej ne priznate, da ste krivi?

O. — Ne.

P. — Pripovedujte podrobno in od začetka, kako se je v vas porodila misel usmrtiti prestolonaslednika. Predvsem, kaj ste študirali?

O. — Po treh letih na trgovski šoli sem položil sprejemni izpit za četrti razred gimnazije. Nato sem študiral tu in nekaj časa v Tuzli.

P. — Katerega leta?

O. — Pred štirimi leti.

P. — Ste padli?

O. — Ne, v Tuzli sem polžil izpit za prestop s trgovske šole na gimnazijo. Iz Tuzle sem odšel sem (v Sarajevo)

P. — Koliko let ste bili na tujakšnji gimnaziji?

O. — Tu sem obiskoval peti razred dva meseca, potem sem zbolel in sem študiral doma dva meseca. Ker nisem hotel polagati tukaj izpita, sem odšel v Beograd.

P. — Zakaj?

O. — To je moja osebna zadeva.

P. — Ste imeli sredstva?

O. — Tu na. Nisem se mogel več življati. Živel sem na dolg in zato sem odšel v Beograd, kjer sem nadaljeval študij kot svobodni dijak in dovršil peti, šesti in sedmi razred. Letošnjo zimo sem hotel napraviti izpit za osmi razred, pa sem se odločil izvršiti atentat ter sem se vrnil v Sarajevo, kjer sem ga tudi izvršil. Vprašajte me samo, kar hočete.

P. — Pripovedujte v svojem življenju, kaj ste počeli, kakšne ideje ste imeli, itd. Katerega leta ste odšli v Beograd?

O. — Meseca maja 1912.

P. — Ste takoj napravili izpit?

O. — To leto nisem delal nobenega izpita.

P. — Ste se pridružili komitom tega leta?

O. — Pridružil sem se jim med turško vojno.

P. — Kateremu oddelku?

O. — »Narodni Odbrani«.

P. — Pri kom ste se zglasili?

O. — Bil je neki tajnik, imena se več ne spominjam, ki nas je vpisal.

P. — Ta vas je sprejel?

O. — Sprejel me je pokojni major Milan Vasić. Nato sam odšel v Prokuplje blizu fronte in tu sem se vadil nekaj časa z orožjem. Ko so odbirali za fronto sposobne, sem zbolel, zato se me izločili.

P. — Nato ste se vrnili v Beograd. Od česa ste živeli?

O. — Oče in brat sta mi pošiljala denar.

P. — Ali je vaš oče vedel, da ste bili h komitom?

O. — Komita sem bil samo malo časa.

P. — Iz Beograda ste odšli v Hadžice; doklej ste ostali tam?

O. — Do marca lanskega leta.

P. — Ali ste tam študirali?

O. — Seboj sem vsel knjige in se pripravil za izpit za peti in šesti razred.

P. — Ali je moglo napraviti dva izpita naenkrat?

O. — Lahko tri ali štiri.

P. — Od tu ste odšli, ko ste bili v petem razredu. Zakaj ste zapustili sarajevsko gimnazijo?

O. — Bil sem bolan mesec dni.

P. — Ali ste imeli kak konflikt s profesorji?

O. — Ne.

P. — Odšli ste v Srbijo, v Beograd; za katere razred ste napravili izpit?

O. — Za peti in šesti, nakar sem ostal v Beogradu tri mesece in ob koncu leta položil izpit za sedmi razred. Oktobra sem prišel v Hadžice, kjer sem ostal do februarja zadnje zime. Pripravljal sem se za osmi razred.

P. — Kaj ste čitali razen šolskih knjig? Ali ste se pečali s politiko in novinarstvom?

O. — Ne.

P. — Vaše prepričanje?

O. — Sem jugoslovanski nacionalist, stremim po sedenjuju vseh Jugoslovanov v kakršnikoli politični obliki in po njih osvoboditi izpod Avstrije.

P. — To je bil vaš ideal? Kako ste si predstavljali njegovo uresničenje?

O. — S terorjem.

P. — Kaj se to pravi?

O. — To se pravi, splošno z umorom glavnih osebnosti, z odstranitvijo onih, ki ovirajo in delajo zlo, onih, ki so na poti ideji zedinjenja.

P. — Bili ste torej prepričani, da se morajo vaša stremjenja uresničiti?

O. — Glavno, kar nas je gnalo, je še bilo maščevanje za vse trpljenje, ki ga je Avstrija prizadejala ljudstvu.

P. — Maja ste bili torej zopet v Beogradu. Pripravljali ste se za izpit za osmi razred. Katere kavarne ste posećali?

O. — Kavarne »Žitovni Vijećak«, »Amerik« in »Gledališko kavarstvo«.

P. — So se tu shajali še drugi dijaki?

O. — Da, Bošnjaki.

P. — Kakšnega prepričanja so bili?

O. — Večinoma so bili nacionalisti.

P. — Bili so torej istega prepričanja kakor vi?

O. — Ne vsi. Ni treba, da bi vsi smatrali primeren en način za uresničenje svojih idej in se posluževali istih sredstev.

P. — Kako se je sodilo o Avstriji v vašem shajališču?

O. — Sodilo se je, da je Avstrija slo za naše ljudstvo, kar se ne da utajiti, in da mora izginiti.

P. — Katere mnenje je prevladovalo o Srbiji? Ali se je mislilo, da se bo Bosna združila s Srbijo?

O. — Mislilo se je, da se morajo združiti vsi Jugoslovani. Razume se, da pripada Srbiji kot svobodnemu delu jugoslovenskega naroda moralna naloga pomagati k tej združitvi in vloga, ki jo je igral Piemont v Italiji.

P. — Povejte mi, kdaj ste prvič zvedeli, da pride prestolonaslednik v Sarajevo?

O. — Ko sem prišel v Beograd, meseca marca, sem zvedel za to iz novin, mislim, da so bile nemške novine.

P. — Ali ste tedaj sklenili izvršiti atentat?

O. — Da.

P. — Je bilo to pred sestankom, ki ste ga imeli s Čabrinovićem.

O. — Da, to je bilo pred tem.

P. — Koliko časa pred tem?

O. — Nekaj dni. Pozneje sem govoril z njim, ko sem se prepričal, da sva istih misli. Vprašal sem ga, kako misli o načrtu za atentat, on pa mi je pokazal časopisni izrezek.

P. — Kaj je bila vsebina izreza?

O. — Potrdilo vesti, da pride prestolonaslednik v Bosno, nakar sva se definitivno domenila, da izvršiva atentat.

P. — Toda za izvršitev atentata je treba sredstev.

O. — Premišljevala sva, kako bi jih dobila. V najhujšem slučaju bi dobila denar vsaj za samokres.

P. — Na koga ste se obrnili?

O. — Imela sva v mislih »Narodno odbrano«, toda vedela sva, da tu ne bova nič dobila, ker sva bila neznanca.

P. — Na koga ste se obrnili za orožje?

O. — Iskal sem nekoga ki bi me predstavil Ciganoviću. Poznal sem ga že prej, toda nisem bil z njim tako intimen, da bi mu zaupal namero o atentatu. Bukovac me je predstavil in Ciganoviću sem takoj razložil svoje namene ter pripomnil, da mi manjkajo samo sredstva. Prosil sem ga tudi, naj nam da bombe, ker sem vedel, da jih ima. Kar se tiče samokresov, si jih bomo že znali preskrbeti. Molčaj je, potem je pa rekel: »Bomo videli.«

P. — Ste mu zaupali svoje namene?

O. — Da. Pritrdil jim je.

P. — Kdo je bil ta Ciganović?

O. — Železniški uradnik.

P. — Kako to, da železniški uradnik takoj pristane na atentat?

O. — Bil je dezertir iz Bosne, zahajal je v isto kavarano in je Srb.

P. — Mislite, da zadošča da je nekdo Srb, da je obenem takoj tudi sovražnik Avstrije?

O. — Po mojem prepričanju mora vsak Srb, Hrvat in Slovenec sovražiti Avstrijo.

P. — Tako, da vam preskrbi takoj orožje? Kako ste mogli Ciganovića tako hitro pridobiti za atentat?

O. — O atentatu mi nisem nikoli pripovedoval, ampak o položaju ljudstva in o razmerah v Bosni in vohče v Avstriji. Z njim nisem bil tako intimen, da bi mu povedal, da bom izvršil atentat.

V večernem sledečem zaslišanju je Gavrilo Princip natančno popisal, kako je dobil od Ciganovića bombe, kako je odšel iz Beograda na Vnebohod in se napotil v Šabac, kako je prekoračil mejo in končno skrivaoč se pred orožniki prišel s prijatelji v Sarajevo.

P. — Kaj se je zgodilo v Sarajevu? Pri kom ste stanovali?

O. — Iz Sarajeva sem odšel v Hadžice, kjer sem ostal en dan pri bratu. Potem sem se vrnil v Sarajevo in prebil večer v »Omladinu«. Spal sem pri Iliću, s katerim sva se pogovarjala o atentatu.

P. — Vas je obvestil, da išče pomagace?

O. — Da, kajti rekel sem mu, naj mi naide zanesljive ljudi, na kar mi je odgovoril: »Dobro«. Ker sem mu zaupal, sem se zanašal nanj.

P. — Kakšno je Ilićevo politično prepričanje?

O. — On je nacionalist, kakor jaz, to se pravi Jugoslovan.

P. — Ima torej iste ideje kakor vi?

O. — Da, prepričan je, da se morajo vsi Jugoslovani združiti.

P. — V Avstriji?

O. — Bog nas obvaruj! (Smeh v dvorani) Nisem bil za dnuštie. Tako daleč nisem mislil, mislil sem samo na zedinjenje, ostalo že pride.

P. — Ste se posvetovali zaradi bomb v Tuzli?

O. — Govorili smo o tem in sklenili, da pojde eden po bombe v Tuzlo. Ker sem jaz že bil tam nekaikrat, smo se domenili, da pojde on. Pojasnil sem mu, kje najde Jovanovića in kaj naj mi reče. Čez nekaj dni je odprtoval.

P. — Ste imeli kak dogovorna znamenja?

O. — Da, skatljivo cigareto »Štefanija«.

P. — Ilić ni poznal Jovanovića?

O. — Ne, ko se je vrnil v Sarajevo, mi ni povedal, s kom je govoril. Stanoval sem pri njem do atentata, o katerem smo se kar naprej pogovarjali. Zadnje dni me je hotel pregovoriti, da bi opustil atentat, toda jaz sem vztrajal. Ko je videl, da nič ne opravi, je nehal.

P. — Kdo je razdelil orožje?

O. — On (Ilić) jaz nisem mogel, ker nisem poznal pomočnikov.

P. — Kdaj ste preleteli orožje?

O. — Na dan atentata smo ga dobili pri Iliću.

P. — Kako se je to zgodilo?

O. — Svoje orožje sem prejel okoli 8. ure in odšel iz hiše na promenade. Ilić je tudi vzel orožje in ga izročil nekaterim, s katerimi je imel sestanek. Drugim ga je oddal en ali dva dni prej.

P. — Ali je bil med temi tudi neki musliman?

O. — Je bil, toda o tem mi ni pravil Ilić. Na dan atentata sem začel iskati nekoga, ki ni bil sumljiv in našel sem sina državnega pravdnika Švare in nekoga Spirića. Izprehajal sem se najprej s Spirićem, nato sva povabila še Švaro. Setali smo okoli in kramljali o čisto brezpomembnih zadevah. Obhoditi smo najprej park, kjer sem hotel ostati, ona dva sta pa šla na korzo, čemur sem se protivil, kajti ostati sem moral na svojem mestu. Zato sem se vrnil in se izprehajal ob bresni, na kraju, ki mi je bil odkazan. Avtomobil se je približal in slišal sem eksplozivno bombo. Videl sem, da jo je vrzel eden naših, nisem pa vedel, kdo. Moničica je zbežala in tudi jaz sem pospešil korake. Avtomobil se se ustavil. Mislim, da je vsemu konec in videl sem, kako so poljali Čubrovica. V glavo mi je šla misel, da bi ustrelil ntega, potem pa se sbe, da bi sva zadeva ne prišla na dan. Toda ta načrt sem opustil, ko sem opazil, da avtomobil nadežuje voz-

Theodor Däubler v Ljubljani

Snoči je predaval v dramskem gledališču kot gost našega Penkluba znani nemški pesnik in mislec, predsednik berlinskega Penkluba g. Theodor Däubler. Bil je tudi v Zagrebu in Beogradu, kjer je predaval o isti temi, kakor pri nas: O Goetheju in antiki.

Gosta je občinstvu predstavil intendant g. Oton Župančič zelo zanimivo. Pripovedoval je, kako se je pred dvema letoma seznanil z njim v Oslu. Tedaj je Župančič zastopal na kongresu vseh Penklubov ljubljanski, zagrebški in beograjski Penklub. Kot tulec je prišel v Oslo in nekateri gospodje so ga pristržno pozdravljali in mu čestitali kot predstavniku Jugoslovanov ter ga vprašali, kaj je novega tam v — Pragi. Da se je naš Župančič počutil nato dvakrat tuja, ko so ga pozdravili kot Jugoslovana iz Prage, je razumljivo. Tem več je pa bilo njegovo veselje, ko se mu je približal gospod z jakopičevsko brado in dobrodušnostjo in mu rekel, da pozna Ljubljano, da ve, koga predstavlja, da je bil rojen v Trstu in je znal tudi slovenski, pa je seveda že pozabil, — to je bil Theodor Däubler. To prijetno srečanje s tujcem v tujini, ki pa ni bil prav za prav tujec, je predstavljalo opravičilo, da je gosta v svojem in v imenu vseh svojih tovaršev še posebno toplo pozdravil v naši sredi.

Theodor Däubler je impozantna pojava, z belo brado in lasmi, toda klub svoji visoki starosti še izredno prožen in čil. Mahne oči mu švigajo nemirno sem in tja, včasih se dobrodušno smeje, včasih vzplamti v zanosu, v njegovih gibih, kretnjah in mimiki se spoznaš, da je človek z bogato in globoko dušo, pesnik in mislec hkrati.

Uvodoma je gost razložil, zakaj je izbral za svoje predavanje po Jugoslaviji ravno Goetheja in antiko. Goethe je pri nas dobro znan in on je bil prvi nemški pesnik, ki se je zanimal za naše narodne pesmi in nekatere tudi prevedel v nemščino. Sledilo je predavanje o antiki in Goetheju. Däublerjeva izvajanja o antični kulturi pričajo, kako globoko jo je zajel in to več ali manj iz estetičnega in filozofskega stališča. Razložil je vso simboliko antičnih umetnin in vzroke propada antične kulture, ki je morala propasti, ko se je pojavilo višje poduhovljeno religiozno čustvo. Predavatelj je s pesniškimi slikami in globokimi mislimi osvetlil vezi med antiko in Goethejem ter obratno. Däubler je učnjak in pesnik njegovo znanje je ogromno, potoval je mnogo, kar je videl, našel in spenil o antiki in njeni renesansi v zapadni kulturi nam je podal tako, da smo bolj stili kakor razumeli zmisel in vsebino njegove koncepcije. Po svoji duhovnosti se nam je zdel inkarnacija sinteze zapadnoevropske in antične kulture.

Drugi del večera je gost izpolnil s citiranjem nekaterih pesmi iz svojih zbirk, katerih lirčno občutje in miselno globoko smo mogli tudi le slutiti. Slišati ali čitati bi morali te bisere religiozno-lirčne vsebine in popolne oblike večkrat, da bi bili za nas dognani do njih zadnjih odtenkov.

Bil je torej lep večer, na katerem se nam je odkrila, čeprav samo površno, originalnost in osebnost Theodora Däublerja. Občinstvo, ljubljanski intelektualci ter številni ljubljanski Nemci, se je predavatelju zahvalilo s pristrnim aplavzom.

VELIKI PUSTNI KORZO
SLAVČEVA MASKERADA
nedelja, 2. marca
Hotel Union, Ljubljana

Višje poljedelstvo.
— Zakaj ste pa sadili čebulo med krompir?

— Ker je zemlja zelo suha, a ob čebuli se bodo krompirjeva očesa solila in tako se zemlja namoči.

Novo veselje

Novo razvedrilo

smo pripravili naročnikom in čitateljem
z novim romanom

„VRATA IZDAJALCEV“

ki začne izhajati v »Slovenskem Narodu« v sredo 26. t. m.
Naš novi roman je delo slavnega angleškega romanopisca
EDGARA WALLACEA, katerega romane povsod najraje
čita.

Dnevne vesti

— **Diplomski izpiti na filozofski fakulteti.** Na filozofski fakulteti ljubljanske univerze so naredili v februarjskem terminu 1930. diplomske izpite št. št. kandidature in kandidatk: Adleščak Miroslav (fizika in fizikalna kemija), Eržen Leon (nemščina in primerjalna književnost), Gorše Friderik (slovenska književnost in primerjalna književnost), Jurkovič Ljubomir (filozofija in pedagogika), Maly Viktor (italijščina in primerjalna romanska gramatika), Medica Diva (francoščina in primerjalna književnost), Petković Mihovoj (srbsko-hrvatska književnost in srbsko-hrvatski jezik), Rudolf Branko (zoologija in botanika), Schaupt Emilija (nemščina in primerjalna književnost), Skaberne Bogomir (nemščina in primerjalna književnost), Stepišnik Drago (geografija in obča zgodovina), Sterniša Vladimir (teoretična in uporabna matematika), Stirn Anica (francoščina in primerjalna književnost), Stancer Franc (teoretična in uporabna matematika), Ster Josip (slovenska književnost in slovenski jezik) ter Vedral Ljudmila (filozofija in pedagogika).

— **Pogodbeni postarši in njih zahteve.** Po uradni statistiki je v naši državi 931 pogodbenih post. Lani je bilo nad 200 državnih post. pretvorjenih v pogodbeno in sicer iz finančnih ozirav. Jasno je, da so postarši zaradi razdravljene pošte precej izgubili v gnojnem oziru. Zato so se pogodbeni postarši zedinili v svojih zahtevah, na kar je odšla njihova deputacija v Beograd, da osebno intervenira v zadevah pogodbenih postaršev. Za ljubljansko oblastno organizacijo je bil v deputaciji pogodbeni postarš Viktor Engelman iz Smartna v Tuhinju. Zastopniki pogodbenih postaršev so ministru Trifunović razložili nevarno stanje pogodbenih postaršev. Zahtevali so temeljito prenovno pogodbeni post. ter nov pravilnik, ki naj bi ustrezal duhu sedanjega časa. Za vsled so predložili pravilnik o pogodbenih postarših, čehoslovaške. Dodali so njih želje ne ustrezne, so zavržli v posebni resoluciji, ki so jo izročili ministru, zahtevali: 1.) da se jim zvišajo plače za 50 odstotkov; 2.) da se jim priznajo družinske dodelave za ženo in otroke; 3.) da se ustanovi zanje pokojninski sklad in 4.) da se jim prizna polovica vožnja na državnih železnicah in parobrodih.

— **Julij Betetto, naš odlični basist,** je gostoval v sredo 19. t. m. v Mnakovem in sicer v velikem Nar. gledališču (operi) ki ima prostora za nad 2200 oseb. Nastopil je v »Zidini« v težki in lepi partiji kardinala. Upeh je imel pri publiku kot pri umet. vodstvu gledališča zelo velik. Po prvem dejanju je dobil v podpis pogodbo za bodočo sezono — za prvo basovsko stroko — ter je tudi podpisal. V jeseni torej odhaja ta naš vzor pevce in zapusti za seboj težko nadomestljivo vrzel.

— **Francosko odlikovanje našega strojevodje.** Tu dnu je bil izročen red častne legije strojevodji Slavku Gjuraku, zaposlenemu pri zagrebški direkciji državnih železnic. Gjurak je bil dobrovoljec na solunski fronti, kjer je rešil življenje nekemu francoskemu majorju in ujel sam pet bolgarskih vojakov.

— **Taks sta oproščeni Kmetiška družba** v Ljubljani in Hiralnica Sv. Jožefa v Ljubljani.

— **Poslovanje s pošilkami, na katerih se nalepije rešabljen, iz več delov sestavljen, ponarejene ali sumljive znamke.** Oblastna pošta uprava razglasa: Po novem kazenskem zakoniku je za prenos dejanja, ki ga kdo zagreši s tem, da nalepi na poštne pošiljke že rabljene, iz več delov sestavljen, ponarejene ali sumljive znamke, dolžnost sodišče. Zato oblastna pošta uprava ne bo odsej izterjevala glob za dohodarstvene prestopke te vrste, ampak bo izročala take zadeve pristojnemu sodišču.

— **Ljubljanska Glasbena Matica v Mariboru.** Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske koncertira v Mariboru v soboto, dne 8. marca na povabilo Ljudske univerze v Mariboru. Koncert se vrši ob 20. uri zvečer v veliki unionski dvorani. Nastopi Matični zbor z istim programom in številom zborov kakor je bil konec minuloga leta v Franciji.

— **Oddaja zakupa kolodvorske restavracije na postaji Novo mesto** se bo vršila področje 13. marca pri dir. državnih železnic v Ljubljani. Razpis je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, natančneje pojasnila in podrobni pogoji pa pri navedeni direkciji.

— **Sestro. Skoraj sram nas je, ker se nimamo lepe moderne električne razsvetljave,** dasi smo tako blizu slovenske prestolnice. Edino izjemo dela Štepanja vas, vse druge vasi, kakor: Hrušica Dobrunje, Bizovik, Zador, Sestro in dr. rabijo smrdljive petrolejske kake zadnja hrtbovska selišča. No, zdaj smo se vendar zganili, vse se je začelo zanimati za napeljevalno električnega toka v omenjenih vasi. Vse tako kaže, da se bomo že letos postavili v električno razsvetljavo. Z Ljubljano imamo dnevno 14 avtobusnih zvez. Vožnja z avtobusi nam je prišla v meso in kri. Presneto bi jo pogrešali, če bi je ne bilo več. Odkar so bile uvedene avtobusne zveze, se je zelo pospešilo

slavno gibanje. Lani je zraslo nekaj hiš ob cesti, a tudi letos se bo to pa tam zgradila večja ali manjša moderna hiša. Ceno stavbišču so dvignili avtobusi. Lani smo staro šolsko poslopje preuredili v Občinsko ubožnico. To je vse hvale vredna socialna ustanova. V zavodu so večidel stari siromaki iz naše občine, a tudi iz drugih občin jih je nekaj. Umestno in pravično bi bilo, da bi vsaka občina imela svojo občinsko ubožnico, kjer bi stari, revni in za delo nesposobni občani preživeli zadnje dni svojega življenja v mirnem zavetju.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** prosi svoje podružnice, da takoj po občnem zboru prično pobirati članarino, zbirke iz nabiralnikov in druge prispevke.

— **Vreme.** Vremenska napoved prvi, da bo deloma oblačno in izpremenljivo vreme. Včeraj je bilo jesno samo v Beogradu, drugod pa deloma oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 11, v Zagrebu 5, v Skoplju 4, v Mariboru in Beogradu 3, v Ljubljani 2,2, v Sarajevu 2 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768,5 mm, temperatura je znašala — 1,4 C.

AL TOLSON
GOVORI POJE SE IMEJE IN PLAKA V
NAJVEČJEM SVETOVNEM
ZVONEM VELEFILMU
The Singing Fool
(Nori navec)
Premjera v najkrajšem času
ELITNEM KINU MATICE

— **Ljubiteljem petja!** Slavnostna številka revije »Zbor« povodom 25-letnice pevskega društva Ljubljanski Zvon izide začetkom meseca marca z bogato glasbeno in knjižno vsebino ter s številnimi slikami. Od 2. številke dalje bodo »Zbor« v posebni prilogi prinašali tudi solospese s klavirjem, kar bodo naši solisti in solistice gotovo z veseljem pozdravili. Razširjenost obsega lista pa bo omogočeno le, ako bo imel večje število naročnikov kot dosedaj. Vabimo torej na naročbo vse naše pevce in pevke! Naročnina za »Zbor« je za leto 1930 le 50 Din. Naročite list po dopisnici na upravo »Zborov«, pevskega društva Ljubljanski Zvon v Ljubljani. Lanski naročniki pa naj naročnino čimprej nakazujejo po zadnjemu zvezku lanskega letnika priložni položnici. U. Z. Pevci in pevke! Podprite svoj list s številnimi naročbami!

— **Mirko Kragelj:** Ecce homo! Ljubljana 1930. Mirko Kragelj ni novinec. Že pred leti je izdal zbirko pesmi: »Kresnice in snežinke.« — »Ecce homo!« kaže po stilu in po vsebini velik napredek. Verzi toku gladko, neprisljano, rime so z malo izjemo čiste in doneče, kar je pri današnjih modernih pesnikih redkost. Vsebinsko deli pesnik zbirko na pet delov: Sestra Gabrijela, Akordi v duhu, Akordi v molu, Arpeggio in Meditacije. Vse so izliv pristnega čustvovanja, zdaj sanjave, zdaj živorazigrane, zdaj zopet s trpkim ironijo prepone. Oprema knjižice je jako lična in moderna. Zbirka je izšla v samozaložbi in se naroča pri pisatelju — uradniku železniške direkcije v Ljubljani.

— **Težka nesreča.** Včeraj so pripeljali v ljubljansko bolnico težko poškodovano Marko Gorenjc, 1 letno hčrčenko rudarja iz St. Janja na Dolenjskem. Njen brat je doma našel steklenico oota in ga je prelivljal. Nesreča je hotela, da je pri prelivanju polil otroka po obrazu. Dekletce bo najbrž oslepele.

— **Nova obožba babe Anujke.** Kakor znano, je bila zloglasna banaška zastupljalka babe Anujka nedavno obožena na 15 let težke ječe in obožbo je potrdilo tudi vzkljeno sodišče v Novem Sadu. 1. dne pa je bil odkrit nov zločin babe Anujke. Orožniki so aretirali vdovo Janoša Preloviča, ki je osumljen, da je zastupila svojega moža. Strup ji je baje dala babe Anujka. Vdova svedea zatrjuje, da gre za zlobno natlečevanje. Zato je državno pravnišvo odredilo, da se truplo pokojnega Preloviča izkoplje in da se drobovje pošlje kemičnemu inštitutu v Beograd v svrhu analize.

— **Bojastno dekle padlo v potok in utonilo.** V selu Rankovic je te dni bojastno dekle Radojica Vidaković padlo v narasli potok Grašnico. Ker ni znala plavati, je utonila. Njeno truplo so potegnili iz vode.

— **Drago plačana pohotnost.** V Senti se je nedavno neko 18letno dekle seznanilo z bogatim in priletnim posestnikom, ki je znan kot veliki Don Juan. Nekoga dne je podjetni mot dekleto posilil, povrh pa še okužil. Dekle je odšlo k zdravniku, ki ji je dal sprlečevalo, da je venerično okužena, na kar je odšla njena mati k staremu Don Juanu in zahtevala 250.000 Din odškodnine. Ker ni hotel plačati, ga je ovačila policija. Te dni se bo vršila razprava pred sodniškim sodiščem.

— **Velik požar v Novi Gradski.** V četrtrek zvečer je začelo goreti skladišče lesa v tverke Gutman iz Beliške. Ogenj se je kljub dežju naglo razširil in hipoma je bilo skladišče v plamenih. Na kraj požara so takoj prihitali gasilci iz Nove Gradiške ter bližnje okolice, na pomoč pa je prišel tudi oddelček vojaštva. Gasilci so neumorno gasili ves noč in preprečili, da se ogenj ni razširil na bližnji Lerchnerjevo gostilno. Zgorelo je okoli 1200 kubikov drv v vrednosti pol milijona Din. Ogenj je bil najbrž podtaknjen. Goreti je namreč začelo sredi nakopičene zaloge.

— **Po sedemnajstih letih se je javil.** Občinski svet v Novem Vrbsu je te dni prejel pismo bivšega vrbaškega brusača nožev Antona Horna, ki so ga pogrešali že od leta 1913. Horn piše, da je tik pred svetovno vojno došel iz Vrbsa s trehuhom za krumoh. Ko je izbruhnila vojna je bil v Rusiji, kjer so ga kot madžarskega državljana aretirali in odpeljali v Sibirijo. Tu je ostal do boljševiške revolucije, nato pa je odšel v Moskvo. Rad bi se vrnil v domovino, pa nima denarja. Zato prosi občinski svet, naj mu pošlje nekaj denarja in domovinski list. Občinski svet je sklenil ugoditi njegovi prošnji, obenem je pa obvestil njegove svoje, ki so bili že davno pripravljeni, da je Horn umrl.

— **Od poroke v smrt.** Grozna nesreča se je pripetila te dni v selu Mašič pri Banjalu. V četrtrek se je poročil mlad seljak Pera Branković. Svatba je bila pri njegovem stricu, po svatbi sta pa odšla zakonca domov, kjer so ju našli drugo jutro mrtva. Pozabila sta pogasiti ogenj v peči in sta se v dimu zadušila.

— **Invalid ubil pastorka.** V selu Kraljevi se je te dni odigrala krvava tragedija. Vaski pianonoka invalid Jovan Stubašić je med prepričom ubil svojega pastorka, s katerim se že delj časa ni razumel. Invalida so aretirali.

AL TOLSON
GOVORI POJE SE IMEJE IN PLAKA V
NAJVEČJEM SVETOVNEM
ZVONEM VELEFILMU
The Singing Fool
(Nori navec)
Premjera v najkrajšem času
ELITNEM KINU MATICE

— **Velik požar v Beli crkvi.** Na žagi posestnika in lesnega trgovca Georgijevića v Beli crkvi je te dni izbruhnil požar, ki se je razširil na skladišče lesa. Gašenje je zelo oteževalo hud veter, pa tudi pomankanje vode je bilo oburno. Gasilci so se morali omejiti samo na lokaliziranje požara. Žaga z vsemi stroji in skladišče z velikim zalogo lesa je pogorelo. Škoda znaša dva milijona Din.

Iz Ljubljane

— **Inž. Endlicher umrl.** Umrl je davi ob 3. v visoki starosti inž. Endlicher, ki je bil navdušen Sokol ter tudi prvi starosta Sokola II. Sodeloval je tudi pri Sentjakobskem naprednem gospodarskem društvu aktivno ter je bil nekaj časa tudi njegov predsednik. Bil je splošno spoštovan kot plemenit značaj. Sokole in člane Sentjakobskega naprednega gospodarskega društva pozivamo, naj se njegovega pogreba udeležijo v polnem številu. Bodi mu ohranjen časten spomin! Njegovi rodbniki iskreno sožalje!

— **Naše ceste in hodniki.** Zdaj so ljubljanske ceste dobre, blato in brozga na njih je zmazana. Ko nastopi južno vreme, bo pa slabo za pešce. Vse prometne ceste, po katerih drve avtobusi, bi se morale vsaj v mesu tlakovati, da bi ne stala na njih v deževnih dneh blatna jezera, a da bi se ob suhem vremenu ne dvignili z njih oblake prahu. Spritko blatni cest je še vse premalo prehodov. Kameniti hodniki na Krekovem trgu, na Gosposvetski in na Emonski cesti so v zelo slabem stanju. Apnik je tako obrabljen, da stoji v dežju po njem luže. V zadnjem času so popravili površinski hodnik na Domobranski ter naravni hodnik na Zaloški cesti.

— **Adaptacije.** Na Gosposvetski cesti se preurejajo pridružni lokali v trinadstropni hiši št. 10. V teh prostorih bo trgovina z raznimi predmeti, ki spadajo v elektro-tehnično stroko. Hiša je last Jugoslovanske knjižarne. Na vogalu Bleiweisove in Erjavčeve ceste se prezidava visokoprihodno stanovanje dvonadstropne Rusove hiše št. 15 v trgovske lokale. V dvonadstropni hiši št. 19 na Kongresnem trgu se preurejajo in obnavljajo pridružni lokali, kjer je bila doslej specerijska trgovina. Hiša je last uršulinskega samostana.

— **Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani.** Širši odbor, ki je bil izvoljen na občnem zboru dne 13. tm. je imel dne 12. t. m. I. redno sejo, na kateri se je konstituiral sledeče: Predsednik: dr. Fetič Otton, odvetnik: I. podpredsednik: Serbec Ela, soproga bana; II. podpredsednik: Skalar Josip, viš. rač. svetnik; tajnik: Malnar Ivan, učitelj v p.; blagajnik: Mlečnik Rajko, inspektor min. fin. v p.; skladiščnik: Hočevar Maks, ravnatelj I. d.č. mešč. šole. Razen teh so bili izvoljeni v ožji upravni odbor: dr. Božič Mirko, ravnatelj Kranjske hranilnice; Brodčič — Naglasova Jolka, trgovka; Drneli Mirko, strokovni učitelj; Grasseljeva Marjanka, soproga viš. drž. pravdnika; Gregorka Miroslav, železniški uradnik; Krcfova Minka, soproga bančnega ravnatelja; Lebarjeva Aida, soproga viš. pošt. uradnika; Likozarjeva Jožica, učiteljica; dr. Mis Franta, mestni zdravnik; Pir Franc, predelavec; Palovec Ferdo, dentist; ing. Rueh Franc, stavbni nadzornik; Vrtovec Vekoslav, predsednik Pok. zavoda; Virant Stanko,

glavni urednik; Volč Stefan, urednik; Wester Josip, pros. inspektor; Zrlavova Ida, soproga polkovnika. Za izvršitev programa so bili ustanovljeni 4 odseki in sicer: 1. Odssek za samaritanske težaje: predsednik dr. Mis Franta. 2. Odssek za ferijalne kolonije: preds. dr. Fetič Otton. 3. Odssek za propagando: predsednik Wester Josip. 4. Odssek za prireditve: predsednica Krcfova Minka. Informacije v zadevah Rdečega križa se daje v pisarni predsednika dr. Fetiča Ottona, Dalmatinova 7. Čekovni račun ima št. 11.104.

— **Umrl se v Ljubljani od 15. do 22. t. m.** Franc Vidmar, mestni delavec, 53 let, Ljanska c. 54; Ana Regali, posestnica, 89 let, Kralja Petra trg 3; Josip Blanič, zvanik fin. kontrole v p. 67 let, Smartno pri Litiji; Ivana Piškur, tobačna delavka v p. 55 let, Zaloška c. 11; Ana Vojgrin, zasebnica, 61 let, Hradskega vas 42; Josip Koradin, kovinski strugar, 42 let, Masarykova c. 58; Marija Snoj, zasebnica, 86 let, Gasilska c. 5; Josip Jerič, odvetnik, 49 let, Zaloška c. 11; Peter Kozina, veleindustrialec, 53 let, Breg 20. V bolnici: Marija Mavsar, hči delavca, 22 let, Urova 139; Robert Ciglar, nadučitelj v p. 66 let, Prisojna ul. 1; Anton Gundrum, črkostavec, 41 let, Vošnjakova ul. 20; Milena Privšek, 20 let, Staničeva ul. 3; Alojzija Bagatelj, vdova žel. inspektorja, 66 let, Moste, Vodnikova c. 15; Zvezdija Rauhekar, učiteljica, 44 let, Novo mesto.

Ples Jadranske Straže v narodnih nošah 22. februar — Union

— **Iz Opozarjamo na cerkveni koncert.** katerega priredi železničarsko glasbeno društvo »Sloga« prihodnji ponedeljek, to je dne 24. tm. ob 20. uri v Frančiškanski cerkvi. Cerkevni koncerti, čeprav ravno ne pogosti, so pri naši cerkveni publiki izredno priljubljeni. Resne, koncertne točke mnogo veličastneje vplivajo na poslušalca v cerkvi kakor pa v koncertni dvorani. Na tem cerkvenem koncertu sodeluje močan mešani zbor društva »Sloga«, dalje orkester, ki je sestavljen iz članov orkestralnega društva, opernega in društvenega orkestra, pri orglah sodeluje g. Neffat, kot solisti pa nastopajo g. Ribičeva ter g. Marcel in Fiemelč. Koncert vodi dirigent Sloga g. Herj Svetel. Občinstvo prosimo, da si vstopnice za ta koncert kupi že v predprodaji, da ne bo pred vhom v cerkev neprijetnega navala. Predprodaja se vrši v Matični knjižarni.

— **25-letnica pevskega društva Ljubljanski Zvon.** Dne 23. marca t. l. dop. ob pol 11. v Unionski mladinski koncert, dne 24. marca t. l. zvečer ob 8. istotam slavnostni koncert z sporedom novih, še nezvajanih skladb za ženski, moški in mešani zbor a capella in s spremljevanjem. S skladbami so zastopani sledeči skladatelji: Adamci, Dev, dr. Dolinar, Jobst, dr. Kimovec, Lajovic, Mirk, Osterc, Pavčič, Premrl, Prelovec, Sattner in dr. Schwab. Vstopnice za drugi koncert bodo naprodaj od 1. marca dalje v Matični knjižarni.

— **Iz »Ljubljanski Sokol«** naznanja svojeju mladstvu rpežno vest, da je preminul njega dolgoletni član brat Peter Kosina, industrialec v Ljubljani. Odposlanstvo društvenega odbora ga spremi na poslednji poti, ostalo članstvo pa naj se temu poslanstvu pridruži v čim večjem številu. Kroj civilni z znakom. Zbirališče v nedeljo ob pol 5. na Bregu št. 20. Zdravo! Odbor.

Največja predpustna prireditev bo letos

1. marca na Taboru pod devizo:

„Pustni sejm“

— **Iz Prvi simfončni koncert letošnje sezone** bo v ponedeljek, 10. marca ob desetletnici obstoja orkestralnega društva Glasbene Matice. Na programu so Cesar Frankova simfonija v d-molu, Skerjanc prebudil in scherzo ter Lisztov klavirski koncert, ki ga izvaja pianist Noč s spremljevanjem orkestra. Dirigent L. M. Skerjanc.

— **Iz Prodaja lesa.** Direkcija šurn v Ljubljani odda potopni pismenih ponudb večjo množico bukovovega lesa. Ponudbe je vložiti do 8. marca t. l. Pogoj so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.

— **Iz Zvonov maskaradni večer** se vrši v soboto 1. marca v lepi in idilni restavraciji hotela »Bellevue«. Prijatelji društva, dobre kapljice in predvsem, neprisljlene zabave dobrodošli.

— **Iz Otroška maskarada Atene** bo jutri v nedeljo popoldne ob 17. uri v Kazini. Dobrodošli vsi prijatelji mladine. Legitimacije se oddajo istotam dopoldne ob 10. do pol 13. ure in popoldne eno uro pred prireditvijo.

— **Iz Smrtina kosa.** V Trstu je umrl g. Ciril Kravos v najlepši moški dobi 39 let. Pokojnik izhaja iz znane triške narodne rodbine in je brat g. Vladimira Kravosa, tajnika tukajšnje pravoslavne občine. Za pokojnikom se bo služil v ponedeljek 24. t. m. ob 10. uri dopoldne v tukajšnji pravoslavni kapeli parastos, h kateremu so vabljeni prijatelji in znanci te znane triške družine. — Na Karlovski cesti št. 3 je umrl g. Ivan Vertl, uslužben nad 40 let pri zvoznari Samassa sedaj Strojne tovarne in li-varne. Pogreb bo jutri v nedeljo ob 16. uri k sv. Križu. Blag jima spomin!

— **Iz V počastitev spomina** pokojnega svojega podpredsednika g. dr. Josipa Jeriča je Mestna hranilnica ljubljanska namesto venca na krsto nakazala za mestne uboge Din 400.—.

— **Iz TK Skala** opozarja na predavanje tov. dr. Tume, ki se vrši v torek dne 25. t. m. ob 20. uri v mali gornji dvorani ljubljanskega Sokola v Narodnem domu. Tema predavanja »Razmerje med športom in alpinizmom«. Vabljeni vsi športniki in alpinisti. Vstop prost.

— **Iz »Pori«.** Film iz afriške goščave, ZKD bo predvajala jutri ob 11. uri dop. v prostorih Elitnega kina Matica film »Pori« ki prikazuje v krasnih naravnih slikah živalstvo afriškega pragozda. Levi, tigri, sloni, hčene, šakali, najrazličnejše vrste opice itd. so predocene v tem filmu na najpestrejši način. Film popisuje poleg tega življenje črnov v njih borbe z divjimi zvermi. — Opozorjamo, da se bo film predvajal zopet v nedeljo ob 11. uri dop. pri eni sami predstavi, vsled česar naj vsi ljubitelji lepih naravnoslovnih filmov posejijo to predstavo. Poučno razlago bo uvodoma govoril g. prof. Dolžan.

— **Iz Slavistični klub DSFF** priredi v nedeljo 23. t. m. ob 10. dopoldne v univerzitetni zbornici svoje 4. javno predavanje. Govoril bo ob sklopičnih slikah g. Bratko Kreft »O gledališki umetnosti«. Cenilno občinstvo vabimo k temu zanimivemu predavanju. Vstop prost.

— **Iz Maskarada Sokola II** se bo vršila v nedeljo 2. marca zvečer v veliki dvorani Kazine ob zvezdih jazz-banda. Na sporedu večje atrakcije.

— **Iz Na svidenje v nedeljo** s jutraj pri »Tičku na Griškac«.

— **Iz Mednarodne tekme v rokoborbi** za premijo Din 80.000.—, v veliki dvorani hotela »Union«. Po večletnem odmoru se vrši pri nas od nedelje dne 23. februarja naprej vsak večer ob 8. večje mednarodne tekme v rokoborbi. Prireditelj stoji pod protektoratom in osebno kontrolo tajnika Mednarodne zveze rokoborov. Cela vrsta svetovnoznanih rokoborov se udeležijo teh tekem tako, da imamo pričakovati prvovrstnega športa. Proti vsem tem matadorom nastopi slovti in neustrašni jugoslovanski šampion Kop, ki se je ravnokar vrnil iz inozemstva kjer je žel velike uspehe. Pristajati težkoletnega športa bodo z večletjem poziravili dejetvo, da je Mednarodna zveza rokoborov vendar enkrat zopet pri nas priredila te zanimive tekme.

— **Iz Letkovo gledališče na Taboru.** V nedeljo 23. t. m. ob pol 16. uri premijera praviljene igre »Rdeča kapica« v štirih dejanjih. Vabimo na obilen poset.

— **Iz Oglejte si** pomladne novosti za gospe in dame pri tverdi Novak, Kongresni trg 15.

— **Iz Nesrečo in nezgode.** V bolnico je moral včeraj kolarski delavec France Vrhovec, ki se je pri delu vrezal v levo roko. — Drugi ponesrečeno je delavec Jože Cvek iz Ljubljane, ki si je na žagi poškodoval levo nogo.

— **Iz Podporno društvo slepih** se je preselilo pod Trančo št. 2-III, levo.

Radionrogram

Nedelja, 23. februarja.
9.30: Prenos cerkvene glasbe; 10: Versko predavanje; 10.20: Tone Krošl: Današnja Francija, njene razmere in naši izseljenci; 11: Koncert Radio kvarteta; 15: Leon Kocjan: O živnozdravnstvu; 15.30: Ljudska igra; 16: Reprodukciorna glasba; 16.30: Humoriščno čtivo, pisatelj Milčinski; 17: Pevski koncert trnovskega cerkvenega zbora (možno, do se vrši ta koncert ob 20.); 20: Varietetni večer: Šramel kvartet iz Hranstnika; 21: Pevski kvartet (Stilberk, Grobelšek, Framelj, Bizovičar); 22: Časovna napoved in poročila; 22.14 Koncert Radio-orkestra; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 24. februarja.
12.30: Reprodukciorna glasba; 13: Časovna napoved, borza, reprodukciorna glasba; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Koncert Radio-orkestra; 18.30: Dr. Leben: Francoščina; 19: Zdravstveno predavanje; 19.30: Ga. Orthaber: Angleščina; 20: Operne arije poje tenorist g. Leopold Kovač (20. ura rezervirana tudi za event. prenos); 21: Koncert Radio-orkestra: Nagradno tekmovanje; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sport

Jutrišnji zimsko - sportni program.
V nedeljo se bo vršilo več smučskih tekem in sicer dve na Gorenjskem, ena pa na Notranjskem. V Logatcu se bo vršila smučska tekma na 8 km v Kranjski gori klubska tekma Kranjskogorčanov, na Zelenici nad Trzinem pa slalom. Za prireditve vlada precejšnje zanimanje. Kakor izvenno, se več naših smučarjev udeležijo tudi smučskega prvenstva za Hrvatsko in Slavonijo, ki se bo vršilo na Sljemenu pri Zagrebu.

— **Smučarski klub Logatec** priredi v nedeljo, dne 23. februarja ob 14. uri klubsko propagandno smučsko tekmo na progi približno 8 km. Sneg je suh in ga je približno 20 do 25 cm, deloma na zmazanih podlagi. Smuča je prav dobra. Vabljeni ljubljanski klubi, ki imajo ugodne zveze z vlaki. Za goste poskrbimo.

— **Sekcija ZNS. (Služb.)** V kolikor se bodo v nedeljo 23. t. m. vršile tekme, so delegirani naslednji: Grafika: Natakar Marinič, Jadran: S. Slovan Dolinar, Reka: Slavija Mohorke, Viktorija: Ilirija Cimperman, Primorje: Gradjanski 1911 Pevalak.

OTROŠKE NOGAVICE
ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato
najcenejše

MED POTUJOČIMI IGRALCI

Ferdo Delak jo je mahnil k potujočim igralcem in bo z njimi romal po južnih krajih

G. Ferdo Delak se je napotil v Smederevo, kjer se je pridružil potujočim igralcem in bo zdaj romal iz kraja v kraj. O vtiših z zanimivega potovanja po južnih krajih države bo poročal od časa do časa v Slovenskem Narodcu. Danes priobjemo prvo njegovo poročilo iz Smedereva.

Smederevo, 17. februarja.

Nisem babjeveren. Res nisem. Ampak tokrat se mi je zgodilo nekaj, kar se mi zdi vredno povedati. Na sanje nisem nikdar polagal važnosti. Tokrat pa so bile zame usodne.

Pa, da pridem takoj k stvari. Narodno gledališče v Požarevcu me je angažiralo za režiserja. Vse to je lepo in prav. In ravno sem se privadil na urejeno in solidno življenje, elo v gledališču je teklo gladko in bili smo z njim zadovoljni jaz in uprava. In tedaj je prišlo ono, kar vam hočem uvodoma povedati.

Usodne sanje

Prosim, ne smejte se! Tako je bilo in nič drugače. Dopoldne sem imel glavno vajo za »Zulejko«, srbsko narodno igrjo, popoldne bralno vajo za »Gospodično Julijco«, zvečer pa prvo reprizo »Hasanaginice«. Predstava je bila dobra in zadovoljen sem šel domov. Narobil sem še gospodinj, naj me ob sedmih zbudi, legel in kmalu zaspal.

In sedaj začne ono — o usodnih sanjah. Meni nič — tebi nič — znašel sem se v Ljubljani.

V Ljubljani! Pa da bi jo videli, kako je izgledala! Nebotičnik pri nebotičniku, ogromne železobetonske in steklene stav-

be, med njimi pa idilični nasadi z romantičnimi ozadi.

Podzemne in nadzemne železnice, omnibusi, tramvaji, elegantni avtomobili in letala, na Ljubljani veliki parniki, hidroplani in podmornice — in vse to ni znamenje ogromnega prometa. In ljudje! Take monotonosti nisem videl niti v Berlinu, niti v Parizu. Uradniki v fraku in cilindru, lakirani čevlji, rejene trebuške so krasile težke zlate verižice; vsak je imel svojo vilo, svoje avto, ženo vso v krznu in psička na srebrni verižici. Bili so stalni naročniki Slovenskega Narodca in tudi kolektor »Vodnikove družbe« si našel v vsaki hiši.

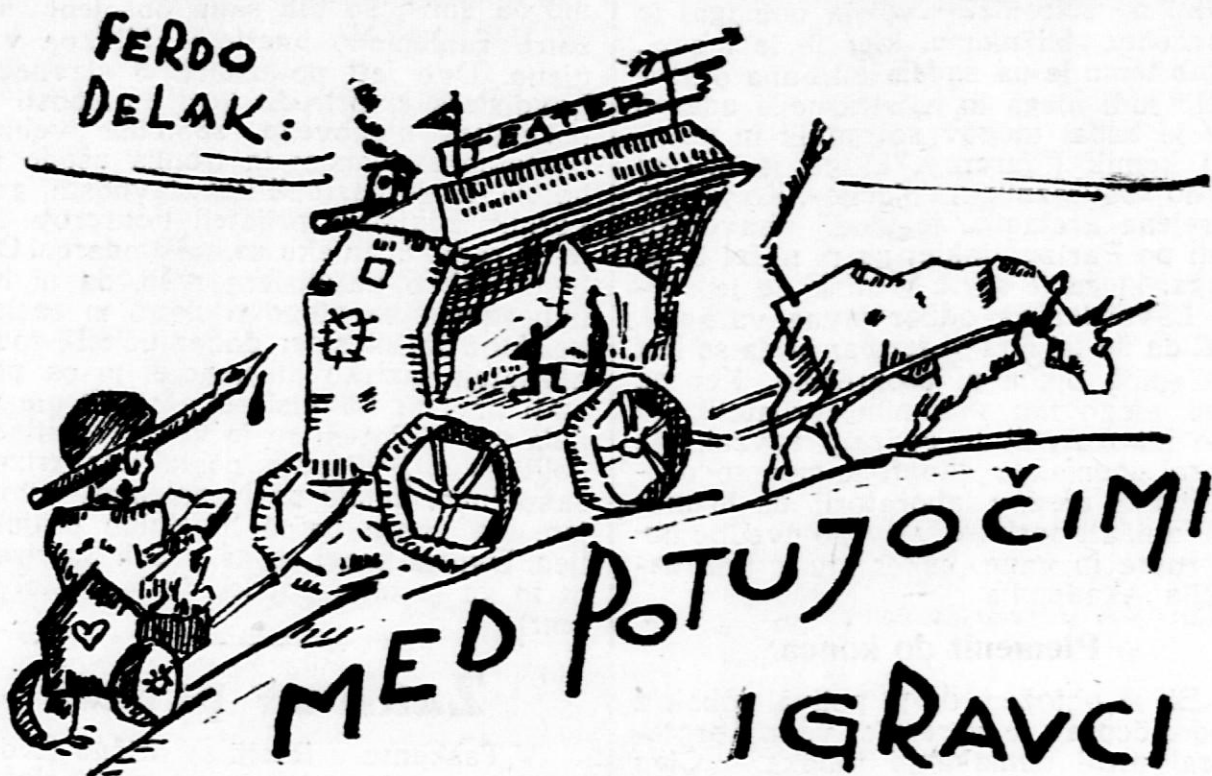
Vremena Kranjcem bodo se zjasnila te perose besede so mi prišle na um, ko sem zvil pred kuhinjo »Delavskega zbornice«. Tu je bil pravi naval ljudstva. Prerivanje, vpitje, zmerjanje, preklinjanje. »Oprostite, gospod — sem se vljudo obrnil do bližnjega — kaj naj pomeni ta gnetanje in vpitje? Morda demonstracije? Ne, ne. Vi ste tujec? A, tako. To so, veste, slovenski umetniki. Težko jim je dandanes. Sedaj živimo v urejenih razmerah, vsak ima svoje delo — le umetniki se ne morejo oprijeti realnih poklicev. Za umetnost pa v današnji dobi nima nihče več smisla. »Oprostite, kako mislite to?« Kako? Kaj hočete. Tako je danes. Vendar pa so naši občinski svetniki skrbeli tudi za nje. Uvrstili so jih med brezposelne in sedaj prejema bresplačno hrano, da ne poginejo od lakote. »Za Boga, pa to so za umetnost obupne razmere. In mislite, da ni pomoči?« Trajne — ne. Ugibali so v občinskem odboru o tem dolgo. Našli so le eno možnost. Da priredijo veliko prireditel v porazdele čisti dobiček med naše umetnike. In še tu so bile težke ovire. Prvotno so mislili na glasbeno prireditev, a za to ni zanimanja. Iz istih razlogov so zavrgli tudi misel gledališke predstave in recitacijske prireditve. Po mnogih sejah so se odločili za veliko cirkusko predstavo. In ta bo jutri zvečer. »Kje, prosim vas, ali se dobe še vstopnice?« Videli boste sami. Oprostite, mudi se mi. V štiri in dvajsetem okraju imam sejo »slovenskih znajev«.

Čudno. Čudno. Majal sem neverjetno z glavo in rini počasi dalje.

Preko cele Slovenije so napeli ogromen šotor. Posebne izdaje časopisov so prinesle spored »Ogromne cirkuske predstave slovenskih umetnikov.« Sodelujoči — vruga, imena so mi vendar znana. To si moram ogledati!

Prav odkrito povedano, zanimiv je bil ta večer. Saj sem videl same znane obraze in v čudovitih vlogah. Tako je nastopil na primer skladatelj naše najboljšje opere kot krotilec črni mačk. Čudovita muzika ljubljanskih zvonov in bajna razsvetljava rdečih lučk, neverjetno precizni solisti zaho-

di, vnaša pa nastopi fakirjev a prav eksotičnimi pseudonimi, na pr. »Človek mrtvaških lobanj«, ali »Človek z bombami.« Zanimiva je bila tudi zračna akrobacija Mone Gabrijele in slepega preroka. Naravnost nepozaben pa je bil smrtni ekok našega največjega pesnika iz umetniškega katedra med umetniški proletarijat. To je bila ena najbolj drznih in najefektnjših točk, niti »Cirkus Busche« bi ne mogel nuditi večje atrakcije. Posebnost svoje vrste je bil pa-

noptikam »Dom in svet«. Za malo se mi je pa zdel nastop urednika ene najuglednejših in najstarejših slovenskih revij, ki se je pripeljal v areno na posevnem novem vozilu »Tank 1½« in oznanil vsemu občinstvu manifest nove umetnosti. Pravim, da se mi je zdelo za malo. In to zato, ker je bil njegov govor dobesedno plagiat. To vem točno. Original tega rokopisa sem namreč vrnil v uredniški koš in je vsem interesentom pri meni na vpogled.

Prosim vas! Kako more star, ugleden literat in urednik oznaniti tak manifest. Ker je pa ta manifest v zvezi z usodnimi sanjami in nadaljnim potekom, vam ga v izveščku reproduciram.

Manifest sodobnim duhomom

Nova stvarnost.

Mrzlično probujanje. Mrzlično delo. Stari manifesti nove umetnosti frče v koš. Na vi in vedno novi se tiskajo. Tiskajo se tudi falsifikati diplom za umetniške kritike. Nove umetniške fraze prodirajo v svet. Vse mora biti na mah »modernoc«. Mi hočemo novo, mi smo tudi novi! — In teta Eulalija, dobra, stara teta Eulalija si je pristigla celo svoje sive lase. Sedaj nosi »dečko glavico«. Dečko glavico. Moda 1900. Da! Tudi ona je moderna. Tudi ona, stara, dobra teta Eulalija je »Sveto Cecilijco« v rokah. Res je tako. Do nje je že prodrl glas nove stvarnosti, glas sodobnega ustvarjanja.

Stojte! Stojte!

Kaj hočete vi, prežvekovalci, vi, impotentne hijene na barikadah svetega boja. Vi, donkišotski hromi vitezi z bandero pseudo-modernizma, s podedovanim izmom ustvarjanja neznosnosti.

O, dobra, stara teta Eulalija! Tvoji načelniki so novi, moderni, a tvoje oči so mrtve, komaj da seže pogled preko spičastega nosa tja do »Svete Cecilijce«, katero vneto prebiraš.

Da! Da!

Mi, sinovi svoje dobe, z granatnimi konci v vročem mesu, s pljuči s strupenimi plini prepojenimi, z usnenimi membranami uvrženimi s sinfonijami tipov, z žveči izkušenimi v strelnih jarkih.

Mi

najnesramnejši med najnesramnejšimi! Mi rojenci te dobe. Otroci v zibalki gladi in strahote!

Mi

s klopotei obdelani laži-apostoli. Mi v zraku odtrnjene nove zvezde.

Mi

kandidati norišnic in utopijskih anarhisti. Da! Da!

Mi!

Stojte! Dobra, stara teta Eulalija! Kako ti pristojajo moderni načelniki, kako zelo ti pristojajo dečka glavica!

Da!

Vi hipo-kritično lakirani modernisti, vi pseudo-moderni kritiki, vaš pogled sega tudi le preko spičastih nosov vaših starih umetniških nazorov. Ti pa, teta Eulalija, čitaj le »Sveto Cecilijco«.

Dinamo — aero — auto — radio.

Dih električnih strojev in »velika intuitivna« duša z mlekom in maslom dojena, s podedovanimi umetniškimi nazori vzgojena prihaja. O, ti nova »potenca«. Mi se ne borimo s teta Eulalijo.

Vi vsi

generacija današnja, otroci te dobe, vi nas morate razumeti! Vi, ki vas tradicija ni pokvarila, stopite na plan — ne s pseudonaočniki, ampak z zdravim časovnim očesom.

Hotenje in potreba časa nas kliče v vrste borcev za novo umetnost. V boj za novo stvarnost.

Prosim Vas! Tako je zvenel ta manifest, od ogromnih zvočnikov ojačen; tako ga je oznanil urednik ugledne, stare revije, toliko in toliko let po prenehanem izdajanju »Tankca«.

Pa bi me to ne razburilo! Planil sem kvišku in hotel najnagelneje demonstrirati. V tem me je padec iz postelje prebudi.

Take sanje! Sicer pa, dobro, da so bile le sanje. Naglo sem vstal, gospodinja kuhala je zajut.

»Za božjo voljo, gospod, kaj ste pa vpihali celo noč.«

Ah, nič, sanjal sem, gospe, sanjal.

»Pa bi pogledali v sanjske bukvice. Stare so že, mati moje matere jih je že imela in vse točno povedo. Dajte, dajte, pogledajte gospod.«

Saj sem rekel, da nisem babjeveren. A

pogledal sem le. Iz radovednosti. In radi gospodinj, da bi je ne užalil.

Pa vam začnem listati. »Ljubljanski Zvon — Tank«. Mrzel pot me je obli. Na 26 strani sem našel rešitev, ki se je glasila: slabo znamenje.

K vragu, še sanjske bukve!

Ampak — ko sem jo ob osmih zjutraj mahal proti gledališču — sem izvedel, da je ponoči gorelo in da ga še gase.

Strela jaaaa! Sanjske bukve. Stran 26. Sanjati »Ljubljanski Zvon — Tank« — slabo znamenje.

Prosim Vas, ali niso bile to usodne sanje?

Poglavje zase

Popoldne je bila seja uprave. Novo gledališče je sicer že dograjeno, a z rednimi predstavami začnemo šele koncem marca.

Do tedaj mora ves ansambel na gostovanje. Plače dobe ta čas igralci iz čistega prihoda predstav. Hvala lepa! Prosil sem za dopust, do prvega aprila. Tako. Dobro. Ansambel čez par dni odpotuje po provinci — jaz pa — torej jaz grem v Ljubljano. Zbogom gospoda, in na evidenjen aprila!

Beograd. Zagreb. Ljubljana. Da Ljubljana. Pa ne ona iz sanj. Še vedno ona s Figovcem in Ljubljansko kreditno banko, ona s prijeto družbo in »primorsko garazo« pri Ireni. Da, pri Ireni! Tja grem najprej. Tam jih dobim po vrsti — vse svoje prijatelje.

Ravno sem se Ljubljane zopet privadil, ko pride za mano drobno pismo. Iz Smedereva. Stara zanka, prijateljica Slovenka mi piše. Pri neki srbski potujoči družbi je. V mislih, da sem že v Požarevcu, me vabi za par dni k njim. »Videl boš, kako živimo in delamo. Pridi vsaj za par dni, ne bo ti žal!« To pismo me je premetilo. Kaj ko bi za teden dni — to je bila moja prva misel. In ko je uredništvo »Slovenskega Narodca« to misel še s predumom potrdilo sem pripravil svoj kovčeg in — danes sem v Smederevu.

V teater

Zgodaj zjutraj je še bilo, ko je pristala beogradska ladja v Smederevu.

»Dečko! Kovčeg mi boš nesel. V teater!«

Pred hotelom »Sloga« sva ostala. »Sem, gospod. Tu igravo in so nastanjeni igralci.«

Vstopimo. Ljubljanskemu »Centralu« podobna kavarna. Malo večja sicer, a nič manj zaduhla.

»Kje je gledališka dvorana?«

»Pa to je sala, a tamo je bina.«

»To je torej dvorana. In to tam oder.«

V kotu kavarne, na par sodčkih deske, odprtno zakriva rdeča cunjla.

To je torej oder.

»He, gazda, ali so tu nastanjeni igralci?«

»Tu, tu, gospod. A vsi še spijo. Želite morda?«

SARGOV

KALODONT

Lepši zobje,
Zdravi zobje,
Duhteča usta!

»Ali imate še kako sobo? — Dobro. — Par dni ostanem tukaj. — Dečko, nesi prtljago.«

V prvem nadstropju se vrsti soba za sobo. Male zaduhle luknje, ena pri drugi. Par dni bom že potrpel. Izberem si eno. »Prosim, sporočite gospodični Erni, da sem prišel. Počakam jo spodaj v kavarni.«

Sedel sem k mizi ob odru.

V nasprotnem kotu kavarne ležijo večerajšnega močka z brizganci. Precej glasna družba. Izgleda, da so delavci v pristanišču. Pri drugi mizi dremleje cigan.

Pogled mi uha na oder, nato po kavnari, po gostih. Boljši lokal to ni, niti v Smederevu. Radoveden sem na predstave in na publiko. A ves ta ambliant me spominja na prav posebno predstavo.

V treh smo bili. Hoteli smo prebiti večer v neki prav razkričani špelunki v tržaškem starem mestu.

Iztaknili smo podzemsko beznico, shajališče najrazpustnejših predmestnih barab. Bila je to prava podzemna luknja, nikdar prezračena. Smrad po pokvarjeni masti, politem vnu in slabem tabaku. Pod stropom par brlečih petrolejk.

»Eviva Feruccio!«, so vpili gostje, ploskali in bulili na par zbilih desk, ki so predstavljale oder.

Stisnili smo se k mizi ob vratih.

»Desdemona, prokleta!« rjove velikani na odru, zgrabi pred seboj klečeči stvor in ga trešči na mizo.

»Moli k Bogu, da ti oprostijo, jaz ti ne morem! Natakari, sprice! Moli k Bogu, ti rečem; par sekund še — in ubijem te!«

»O, Bog, o Bog! Othello, jaz te ljubim! Premotila te je signora Pepa, natvezila ti je storilo, ki ni resnično! Nedožna sem! Nedožna!« Cvilče moški glas.

»Moli, baba, vse vem. Ko sem jaz krvavi boj bojeval, si me varala s signorom Fridericom!«

»Ni res! Ni res! Pogled, nedolžno svoj Desdemono!« je cvilili igralci, stopil na mizo in dvignil krilo. Zableščale so se oguljene moške hlače.

V »dvorani« pa krohot, vriskanje, rezgetanje.

»Moli, Desdemona!« rjove razjarjeni Othello, izpije brizganec, ki mu ga je pomolili natakari na »oder«, potegne izza pasu mesarski nož in ga prične brusiti ob jermen. Uboga Desdemona poklekne na mizo in moli.

»O, dobri Bog. Predvsem, oprostite Othellu ta krvavi čin, ker preslepila ga je signora Pepa. Naj jo kap udari na jezik. Še par sekund in mrtva bom. Othello brusi nož. O, Bog, le to te prosim: Da pride naš kompare Gigi kmalu iz zapore, — eviva Gigi, eviva Gigi, rjovejo glasovi v dvorani — da bi maestro Feruccio bil z inkasom zadovoljen, da bi občinstvo plačalo Desdemoni večerjo, da bi karabinjerje vzela kuga, amen!«

Othello je nož nabrusil. Stopi k Desdemoni. Položi jo na mizo. Razpara ji trebuh. Obupen krik Desdemone. Meter za metrom črevi ji vleče iz trebuha.

»A—A— zarjove besni Othello. »To je torej plod nafine lubeznosti! Iz trebuha ji privleče črnega mačka in ga trešči v dvorano. »Prokleta.« Zavesa pade. Občinstvo rezgeta, upije »bis!«

Te predstave sem se spomnil, tega bezniškega »Othella«, ko sem ogledoval ta oder in dvorano.

»Dvomila sem že, da bi prišel. Pričakovala sem te predvčerajšnjim. Včeraj še!«

»Prišel sem iz Ljubljane, ne iz Požarevca. — Pa, daj povej mi, kaj te je vraga zaneslo med potujoče igralce. — Veš, odkrito povedano, če pogledam ta oder in to dvorano, si publiko lahko predstavim. Pa tudi komade in igranje!«

»Kako sem prišla sem — in zakaj — pustimo to. To je samo moja stvar. A ljudje so dobri, igralci niso slabi in tudi repertoar ni ravno najslabši. Res, da igramo večinoma srbski nacionalni repertoar — a — saj boš sam videl. Vem, da ti ne bo žal, da si prišel za par dni sem. Videl boš vsaj, kako izgleda potujoče gledališče in spoznal boš naše življenje. Igravci? Par jih je celo zelo dobrih. Večinoma so absolventi beogradske dramske šole, kar je mlajših, starejših pa so vsi že stari potujoči igralci. Med nami je tudi čiča Lazić z ženo, ta potuje že 41 let. Imamo tudi odlično igravko, bivšo članico zagrebskega in beogradskega gledališča. Na lepem je pustila svoje mesto in prišla med nas. Sicer pa — spoznal jih boš sam. Ob desetih pridejo vsi sem. Najbrže bomo imeli še eno vajo za večerno predstavo. Danes imamo gosta. Neka članica niškega gledališča gostuje danes v »Košani« za angažma.«

»Kako? Iz niškega gledališča? In gostuje tukaj, za angažma?«

»Da! Da. — Sicer pa — evo — to je čiča Lazić

Star, že malo sključen gospod, skuštranih sivih las, z globokimi brazdami na obličju, prisede.

»Vi ste Slovenec?«

»Da!«

»Vidite, ko sem še bil upravnik svoje potujoče družine — in jaz potujem že 41 let — sem angažiral za svojo trupo Slovenca. Turek — mu je bilo ime.«

»A? Turek? Odnosno, Romanović, ki je umrl kot ravnatelj sarajevskega gledališča?«

»Da! Da! Fin dečko je bil, in talentiran igravec! Začel je pri meni. — Pa tedaj so bili tudi časi drugačni. Tedaj smo potujoči igralci živeli kot bogovi. Sedaj pridemo, recimo sem, kjer smo. Najeti smo morali to kavarno, plačevati moramo hrano in stanovanje. Preje tega ni bilo. Najel nas je kavarnar, plačal nas dobro, hravo

in stanovanje so pa imeli povsod zastoni. In publika! Vse razprodano, večer za večerom. Po mesec, dva smo ostali v enem kraju. In še so se težko ločili od nas.

Danes? Komaj dva, tri tedne. Res, ves ta čas je dvorana polna, a ni več onega navdušenja, kakršno je bilo še pred vojno. Film, film nas izpodriva.

Kinematografske predstave so tu poceni. Po 2 uri po 4 Din so vstopnice. Gledališče je drago. Cene po 20, 15, 10 Din. Ljudje pa denarja nimajo.

Mi moramo pa tudi zaslužiti dnevno vsaj 1500 Din čistih, da lahko osobe živijo. Povprečno potrebujemo več denarja, kot igralci kakega stalnega gledališča. Jemati moramo vedno le hotelske sobe, hotelsko hrano. In to ni poceni.«

Zanimaja ga Slovenija. Pozna papana Danila in ga zelo cenil. Hrvaško je še pred vojno vso prepotoval. Tu se je tudi poročil in s prav posebnim veseljem pripoveduje, da je že štirideset let poročen, da se z ženo dobro razumeta, in da sta edini igravski par med »potujočimi«, ki je tako dolgo vzdržal v sladkem zakonskem jarmu. Tudi Primorje in Trst pozna. Pred vojno je gostoval v Trstu s svojo družbo.

Še danes hruva lepak gostovanja »Kraljevič Marko in zamorec«, ki je v Trstu zelo ugajal. Igrali so v nekem večjem skladišču, ki so ga tržaški Slovenci do kraja napolnili. Le prisrčno slovo iz Trsta so jim zagrenili Italijani, ki so jih obsuli z gnanimi limonami in krompirjem.

»Veste, lepi so oni kraji. In če bi Bog dal, da bi bili enkrat naši, verjemite mi, šel bi tja igrat.«

Med tem so se zbrali pri mizi že igravci. Igravec ljubavni vlog Mikdrag, postaven in domisljaj človek, pred katerim se vsi člani klanjajo, zavedajoč se, da je on moški »star«, ki privlačuje, in bi z njegovim odhodom tudi blagajna trpela.

Čiča Dušan, režiser nacionalnega repertoara, in njegova žena Lenka srebata kuhano žganje, prisluhneta sem in tja pogovoru s čičo Lazićem, prikimata in potrdata, saj sta tudi ta dva pri njem začela.

»Eh, bilo je dobro, bilo. Pa bo spet. V nedeljo igravo tu kinematografi zadnjič. Gospodari niso izučeni operaterji, po novih naredbah pa mora imeti gospodar operaterski izpit. Tako se vsa kinogledišča v ponedeljek zapro.«

Gospa Lenka je prinesla to važno novico, in ni čuda, če je sedaj tudi sama vodila vso nadaljnjo debato.

»Oni tam je upravnik,« me opozori Erna. Pri črni kavi sedi, par miz od igravske oddaljen gospod upravnik, iz kratke angleške pipe puha pred se dim in prikljuje »Politiko«.

»Vsak čas pride naš gost, gospodična Zora. Samo njo še čakamo, da začnemo z vajo. Počakaj ti tukaj, gledal boš vajo. Opoldne pri kosilu spoznaš ostale, tudi upravnika. Sicer smo z njim zadnje dni malo navskrili, a to je le mimogrede.«

»Še to, Erna, predstavi me kot svojega prijatelja, ki je tu slučajno le po opravi. Od kod se pozna? No, igrala sva kot študenta na diletantskih odrih.«

»Prav. Sedaj glej vajo. Nasvidenje pri kosilu.«

(Nadaljevanje sledi.)

TRAGEDIJA OČETA MODERNE KEMIJE

Kako je padla zaradi prijateljeve zavisti glava slavnega kemika Lavoisiera

Biti velik pomen skoraj vedno tragično usodo. Veliki možje se povzpno nad svojo okolico, oni segajo preko normalnosti svojega življenja in s tem imajo že težje stališče kakor drugi ljudje, da o zavisti sploh ne govorimo. Zato ne vidimo nikjer toliko tragedij, kakor pri velikih umetnikih, izumiteljih, učenjaki, skratka pri slavnih možeh.

Prvi uspehi

Tragična usoda je zadela tudi ustanovitelja in očeta moderne kemije Antoina Laurenta Lavoisiera. Lavoisier je bil rojen v Parizu leta 1743 kot sin odveta in prokuratorja parlamenta. Vzgojen je bil dobro pod okriljem ugledne rodbine. Študiral je filozofijo, pravo in prirodoslovstvo in že z 21 letom je dobil nagrado za najboljšo razpravo o razsvetljavi ulic. Sodeloval je tudi pri francoskem atlasu in sam je pripravil 16 zemljevidov. S 23. letom je postal član Akademije in dobil je zlato kolajno. Obenem je postal član društva najemnikov neposrednih davkov, tako zbrane ferme, katero je ustanovil znani državnik Colbert. Tako je imel kmalu toliko denarnih sredstev, da je bil finančno neodvisen in se je lahko nemočno posvetil znanstvenemu delu. Postal je tudi ravnatelj državnih smodnišnic in lihvov, v katerih je ustanovil svoj znameniti laboratorij, ki je postal središče najsilnejših odkritij. V svoji ženi Mariji Ani, hčerki veleposestnika Paulsena, ki mu je bila zvesta družica in pomočnica, je našel izdatno oporo, kajti žena je delala v moževem laboratoriju in prevajala iz angleščine znanstvena dela, katera je rabil mož za svoje študije.

Pomen tehtanja

Največja Lavoisierova zasluga je, da je uvedel v kemijo točno tehtanje in da je sam izdelal tako precizno tehtnico, da je na podlagi tehtanja z njo lahko ugotovil temeljni zakon o ohranitvi teže, s čimer je dokazal, da se pri kemičnih reakcijah teža snovi ne izpremeni, kar pomeni, da je teža snovi pred reakcijo enaka teži po reakciji ali da snov kot taka vedno ostane. Snov je večna, ona ne more iz ničesar nastati, niti se v kaj izpremeniti. Vse to je dokazano z Lavoisierjevimi zakonomi. Napisati bi morali debelo knjigo, če bi hoteli naštet vse poskuse in odkritja Antoina Lavoisiera. Pogosto se mu očita, da je povzročil poskuse drugih in si jih prisvojil. Težko je v tem pogledu izreči pravilno sodbo, toda poskusov je bilo toliko in njegove razlage so bile tako nove, da je znal on prvi tudi iz poskusov

drugih izvajati praktične posledice. Tako sta izdelala Priestley in Schelle kisik pred Lavoisierom, toda on je spoznal temelj tega odkritja in pojasnil vlogo kisika pri gorenju. Tudi znanstveni naziv kisika oksigenij izvira od Lavoisiera.

Zmotno naziranje

Za časa Lavoisiera je bil vlada očič kemični nauk takozvana flogistična teorija. Učenjaki so mislili, da uhaaja pri gorenju iz gorečega telesa nekaka snov, katero so nazivali flogiston ali plamenček. Bili so prepričani, da goreča snov kot taka na teži izgublja. Lavoisieru je pa prišlo prvega na misel stehati ne le pepel, temveč tudi dim in vse pline, ki so med gorenjem uhajali. S tem je dokazal, da so vse te snovi po izgorevanju težje nego je bil dotični predmet, predno je zgorel. Po zakonu o ohranitvi snovi se je moralo tu nekaj pridružiti in Lavoisier je ugotovil, da gre za kisik iz zraka. In zopet je s pomočjo svojih preciznih tehtnic dokazal, da je v zraku toliko kisika manj, kolikor ga je šlo na izgojevanje. Lavoisier se ni bal niti najdražjih poskusov. Sežgal je v hermetično zaprti posodi diamant in ugotovil, da je nastal pri izgojevanju ogljikov kisik. S tem je dokazal, da je diamant čisti ogljik.

Posledica zavisti

Lavoisier je bil prvi, ki je dokazal, da je sestavljena voda iz vodika in kisika. Do takrat so učenjaki mislili, da je voda prvina. Lavoisier je pa razkrojil vodo na njena sestavna dela. Kljub veliki prepričljivosti teh poskusov ni bilo lahko prepričati takratnih učenjakov, ki se niso dosti zmenili za dokaze, pač pa so se zatekli k posmehovanju in norčevanju. Lavoisier je moral prestat v kemijo ogromno revolucijo in prestat jo je dobro, toda podlegel je žal v politični revoluciji, ki je nutila njegovim nasprotnikom priložnost, da se neljubega tekmeča odkrižajo. To, kar je nudilo Lavoisieru sredstva za poskuse in študije, je mučilo njegovo življenje. Ferma, katere član je bil, med ljudstvom ni bila priljubljena, kajti ljudje tudi takrat niso radi plačevali davkov, pa naj so že bili posredni ali neposredni. Govorilo se je o ogromnih zneskih, katere so člani ferme baje izželi iz ljudstva. Ferma je bila podvržena reviziji, ki naj bi dokazala, da je državi dolžna. Toda revizija je dokazala baš nasprotno, da je bila namreč država dolžna fermi 8 milijonov. Kljub temu je bila ferma razpuščena in Lavoisier je postal lekarnar, ker je bil vir njegovih dohodkov usahnjen.

Prijatelj - izdajalec

Na člane ferme so začele deževati denunciacije in 24. novembra 1793 je odredil konvent aretacijo vseh. Ni treba posebej omenjati, da je bil Lavoisier vzor poštenjaka in da se je vedno potegoval za znižanje davkov. Sploh si je na vse načine prizadeval olajšati siromakom težko življenje. Ustanovil je tudi ljudsko šolo, kakršnih takrat še ni bilo, siromakom je prodajal poljske pridelke po zelo nizki ceni in pomagal je trpečemu bližnjemu, kjer je le mogel. Kljub temu je pa zadela odredba o aretaciji tudi njega in najstrašnejši udarec mu je zadal njegov sodrudi in prijatelj kemik Fourcroy, ki ga je nazval javno »sovražnik revolucije«. Ko je bila odredjena aretacija, je blodil Lavoisier sam po Parizu, dokler ga ni našel bivši sluga, ki ga je skril. V stiski se je obrnil Lavoisier na odbor javne varnosti, češ, da že tri leta ni fermar in da se kot tak sploh nikoli ni pregrešil. Ker pa med njegovimi vplivnimi prijatelji ni bilo nikogar, ki bi se zanj zavzel, je moral učenjak v zapor, kamor so prenesli tudi njegov laboratorij, da bi mogli končati poskuse in svrhu uvedbe nove mere in vage, kakor mu je bila naročila Akademija.

Plemenit do konca

Bil je obtožen, da je polival tobak z vodo, čeprav je v resnici vedno protestiral proti namakanju tobaka. Član konventa je bil takrat neki kemik, ki se je hotel Lavoisieru osvetiti zato, ker je nekoč pošteno ožigal njegovo puho razpravo. Zato prošnje njegove žene in njegovih prijateljev niso nič zalegle. Za Lavoisiera se je zavzel v konventu samo Lysol. 5. maja 1794 so prepeljali vse člane ferme v jetnišnico Conciergerie, od koder je vodila pot samo na morišče. Pred smrtjo so poslali prijatelji Lavoisieru močno dozo opija, hoteč rešiti ga mučne procedure pred usmrtnitvijo. Odklonil je ta dokaz iskrenega prijateljstva z besedami: »Čemu bi hodil smrti naproti? Menda vendar ne, zato, ker je kramotno umreti na povleke nekega drugega in povrh še po krivem?«

Zadnja slika

Na dan usmrtnitve je prišla k Lavoisieru v ječo deputacija šol in mu izročila trnje venec. Z učitelji in učenji je prišel tudi slikar, ki je za prizor naslikal. Slika predstavlja Lavoisiera, kako dela do smrti sredi svojih instrumentov za nehrvažno domovino. Ta slika je bila razstavljena na svetovni razsta-

vi leta 1900 v kemičnem oddelku. Dne 8. maja 1794 so posadili Lavoisiera na voz in ga odpeljali na Place de la Concorde, kjer je bil usmrčen. Istočasno so usmrtili tudi ostalih 27 članov ferme. Lavoisier je bil star šele 51 let. Coffinhal je pred usmrtnitvijo izjavil, da republika ne potrebuje učenjakov. Nasprotno je pa dejal Lagrange drugi dan Delambru: »Trenutek je zadostoval, da je padla glava, kakršne se ne rode niti vsakih sto let.« Tudi Lavoisierova žena je bila zaprta in ko so jo izpustili, je ostala brez sredstev tako, da je moral skrbeti za njo bivši možev sluga.

Zasluzena kazen

Leto dni po usmrtnitvi se je kolo sreče obrnilo. Oni, ki so obsodili člane ferme na smrt, so bili sami obsojeni na smrt, zaplenjeno imetje je bilo pa vrnjeno. Dve leti po usmrtnitvi slavnega Lavoisiera je priredil licej umetnosti v počastitev njegovega spomina veliko pijetno svečanost in ironija usode je hotela, da je nastopil kot slavnostni govornik izdajalski prijatelj Fourcroy, ki je bil zadal učenjaku najhujši udarec. On bi bil lahko Lavoisiera rešil, da ni bil ljubosumen na njegovo slavo in zasluge. Mož je bil sicer dober učitelj, toda neznan raziskovalec, hotel je pa postati prvi in Lavoisierova slava mu ni dala spati. Potem se je vrgel v vrtnice političnega življenja, postal je zagrižen Jakobinec, kmalu pa Napoleonov dvorjan. Na dvoru pa ni bil dolgo priljubljen. Dvorni krogi so ga začeli prezirati in to ga je tako potro, da je zbolel in umrl.

Zanimiv proces

V Taškentu v Rusiji se prične te dni zanimiva sodna obravnava proti slušateljci medicinske E. Mihajlovski, ki je obtožena umora svojega moža, profesorja medicinske. Profesor Mihajlovski se je že dolgo pečal s problemom čiščenja krvi. Upal je odkriti nov način lečenja mnogih bolezni. Lani 30. julija je napravil odločilni poskus na psu, zastrupljenem z morijem. Psu je izpustil vso kri, katero je prestregel in po svoji metodi očistil strupa. Potem je hotel kri znova spustiti v organizem, da bi pes oživel. Zanimivemu poskusu je prisostvovala tudi profesorjeva žena.

V hipu, ko je odšel profesor iz laboratorija, da bi podpisal študentom indekse, je pa njegova žena uspeh moževega eksperimentiranja preprečila. Očiščeno pasjo kri, katero je hotel profesor spustiti nazaj v telo mrtvega psa, je izlila v lijak vodovoda. Profesor se je zelo razjezil in odredil je ponovitev poskusa. Toda do ponovnega poskusa ni prišlo. Istega dne, ko bi se bil moral poskus ponoviti, so našli profesorja mrtvega. Bil je ustreljen.

Nastalo je vprašanje, ali je postal profesor žrtev umora ali se je pa ustre-

til sam. Njegova žena je trdila, da je mož izvršil samomor. Državno pravdnstvo se je pa kmalu prepričalo, da je profesorja umorila žena. Profesorjeva žena je namreč zelo pobožna in zato ni mogla mirno gledati, kako se mož pripravlja obujati mrtve. Obravnava proti nji bo tem bolj zanimiva, ker ima umor versko ozadje.

Slepar z 10 imeni

Pustolovca, katere je iskala policija v Evropi in v Ameriki devet let, je končno izsledila in aretirala nemška policija v Bonu. Prepeljali so ga v Berlin, ker ima na vesti mnogo drznih sleparij. Pri aretaciji se je izkazalo, da gre za zloglasnega Leona de Brusa, ki je uganjal od leta 1921 v raznih evropskih in ameriških državah rafinirane sleparije. Pri njem so našli 10 potnih listov na razna izmišljena imena. Aretirani ga je pomagal bančni detektiv, ki je sleparja sedem let zamenjal sledoval. Brus je bil sumljiv policiji, ker je občeval s sumljivimi tipi in dobival pisma pod izmišljenimi imeni.

Med vojno je bil Brus kot francoski vojak ujet in v Nemčiji se je pečal z vohunstvom. Po vojni se je lotil sleparij in udeležil je bil pri senzacionalnih sleparijah na Semmeringu, v Italiji in Nemčiji. Leta 1922 je ustanovil na Semmeringu filmsko družbo, ki je zahtevala od svojih uslužbencev visoke kavicje, obenem je pa ukraдел s svojim pajdašem v Badnu mnogo draguljev. Naslednjega leta se je sprijateljil na tavine čekov. V Berlinu je pregovoril mladega bančnega uradnika, da je poneveril v banki 150.000 mark. Mož vse lopovščine taji.

Nadaljevanje gledališke drame v življenju

V Plourinu blizu Bresta je priredila mladina diletantsko predstavo. Zbralo se je mnogo kmetov iz okolice in predstava je dosegla velik uspeh. Dejanje jasno priča o mentaliteti ondostnih kmetov, kajti gre samo za opisovanje umiranja bogatega strica, ki zapusti na smrtni postelji vse svoje premoženje dvema marljivima nečakoma, tretjega, lenuha, pa razdedini. Predno umre, ga še pokliče k sebi, da mu napravi moralno pridigo. Potem umre in zastor pade.

Vloga lenega nečaka je igral zelo dobro Sebastian Leostič. Čez nekaj dni se je fant spomnil, da ima tudi on bogatega strica in dva brata, oba zelo solidna in pridna, dočim je veljal on v rodbini za lenuha. Spomnil se je tudi, da ima stric v skrinji 30.000 frankov. In da bi se ne moglo ponoviti to, kar je sam igral na odru, je počakal proti večeru strica s sekuro na polju in ga ubil. Epilog drame, ki se je začela na gledališkem odru, bo pod gijloto.

IZKORISTITE!

PREDNOSTI NAKUPA V PREDSEZIJI. OGLEJTE DOSPELE POMLADNE NOVOSTI

KAMGARNI, ŠEVIOTI, SUKNA za OBLEKE, KOSTUME, PLAŠČE, POVRŠNIKE
FRANJO NOVAK
SPEC. TRG. SUKNA — LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠTEV. 15

Velika dvorana hotela Union v Ljubljani.

Od nedelje, dne 23. februarja 1930 naprej, dnevno ob 8. uri zvečer velike mednarodne tekme v rokoborbi

za premijo Din 30.000 pod kontrolo tajnika Mednarodne zveze rokoborcev gospoda Karla Weygold.

Prijavili so se sledeči najznamenitejši rokoborci:

Budrus, mazuški šampijon,	105 kg
Wehrman, evropski prvak 1924, Nemčija	112 kg
Lobmayer, evropski prvak 1922, Stajerska,	120 kg
Kop, jugoslovanski šampijon	114 kg
Mrna, slovaški šampijon,	106 kg
Doberl, celjski šampijon-amater,	88 kg
Johnson, zamorec, afriški šampijon,	100 kg
Bachraty, avstrijski šampijon,	110 kg
Kraus, francoski šampijon,	112 kg
Proller, dunajski šampijon,	98 kg
Nino Equatore, italijanski šampijon	99 kg

Inventar za pekarijo prodam. Naslov v upravi lista. 900

Načrte
za družinske hišice in druge, izdeluje stavbni tehnik. Naslov v upravi lista. 966

Prirječevalce (Herrichter) in šeparice
s takojšnjim nastopom išče KLEK, tvorilca cipela i sandala u Bjelevaru. 904

Vrtnarja
za sadno drevje sprejemam takoj. Stanovanje prosto. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 890

Mesečna soba
zračna in solončna, s posrednim vodom, poleg dolgaškega mosta, se takoj odda solončnemu gospodu ali gospodični. Naslov v upravi lista. 869

V gostilni Tomšič
Sv. Jakoba trg 5. — prvo vrsto blagovinsko, ormoško vino 16 Din. Čez ulico cecije. Vsako nedeljo ob 5. uri zjutraj sveži različni juterčni zakuski. 885

ZA STAVBE

po znižanih cenah vsakovrsten suh, tesan in žagan les. — Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. — Dostava tudi na stavbo.

FRAN SUŠTAR

lesna industrija in trgovina, parna žaga
LJUBLJANA, Dolenjska cesta 12.

Radione

Issticeval, komplet — z akumulatorjem in anodnim aparatom, na istosmerni ali izmenični tok, prodam. — Poizve se pri Skaberne, Mestni trg. 933

Vajenec

priden in pošten za stolarsko obrt se išče. — Kajo Delić, zlatar, Ljubljana, Vidovdanska c. 2. 934

Majhno posestvo

v krasni legi proda Marija Jerab, Videm ob Savi. 944

Trgov. pomočnika

za trgovino mešanega blaga, kateri je še posebno v železniški stroki dobro versiran, sprejme s 1. marcem t. l. Anton Čadež, Slovenjgradec. 945

Lepa zračna soba

se odda. Glince, C. I., nova vila, pri železniškem tiru. 940

2 lahki kočiji

in 1 landaver se prodajo. — Istotam se sprejme starejša natakarica na račun in kavčice zmožna. Naslov v ogled. oddelku »Slov. Naroda«. 941

Ženitna ponudba.

Postajenec, 33 let star, kristjan, z lepim stanovanjem in posredstvom, želi zaradi žentive poznanje. Ne iščem dote, nego ljubice, zvesto soprogo in dobro gospodinjico. Ponudbe s polnim naslovom pod »Idealen zakon 935« na upravo »Slov. Naroda«. 935

Restavracija v Zagrebu
v najljepšem centru z inventarjem in dolgoletno pogodbo se takoj prodaja ali odda proti kavčiji v našem. Ponudbe pod »Restavracija 899« na podružnico »Jutra« v Mariboru.

Ceno na prodaj:

3 stelaže močne ca 2 m/3/40 cm, 1 veliko in močno mizo s polico, 1 pult ca 4 1/2 m, pisalno mizo amer. pisalno mizo amer. z rolo, nov pisalni stroj, pisalni stroj »Ideal«, več krasnih oljnatih slik z okvirji, stroj za izdelovanje cementne zidne opeke in stroj za izdelovanje cementnih blokov ceno prodaja Jančiga, specialna trgovina dežnih plaščev, Tavčarjeva (Sod-

Najboljše in najcenejše gramofone, plošče, šivalne stroje in kolesa v največji izbiri dobite edino le pri tvrdki

„TEHNIK“

JOSIP BANJAI

Ljubljana, Miklošičeva c. 20

V palači Okrožnega urada, nasproti sodišča

PRODAJA TUDI NA OBROKE!

Klavirji!

Svaki pred nakupom navidezno za blaga, cenah klavirjev!

Kupujte na obroke

od Din 400—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Höpfl, Sting original, ki so nesporno najboljši (lahka, precizna mehanika). Prodaja jih izključno te sod izvedenec in biv. učit. Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Mestni trg 3

Najcenejša posejevalnica.

Na novo! Pozor! Na novo!

Jutri, v nedeljo, otvoritev okusno novo preurejene

„GOSTILNE PRI ROŽI“

Ljubljana, Židovska ulica

v samih lokalih na levi strani.

V prvi vrsti priporočam stari »dingač«. — Istega vsakemu priporočam, da se prepriča o specialiteti zgorajnjega, kakor tudi »štajerski rizling«, »dalmatinski črni kuč«. Priporočljiv je posebno za slabokrvne. Bela »palaruša«, pristni brinjevec, tropinovec in slivovka, vsaki dan sveže morske ribe in bakalar na razpolago.

Za obilen obisk se priporoča

»GOSTILNA PRI ROŽI«

Javna dražba.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice javlja, da bo prodajala na

prostovoljni javni dražbi

v četrtek, dne 27. februarja t. l. zemljiške parcele bivšega posestva Josipa Kuralta. — Sestanek ob 9. uri pri Gasilnem domu v Domžalah.

Makulturni papir

leži à Din 4—
prodaja uprava, Slovenskega Naroda,

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Stari trg 32, Ljubljana.

Klaviere

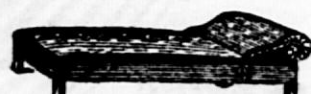
in pianine prodaja, izposoja, popravila in čisto uglašuje najceneje — tudi na obroke — tovarna klavirjev **WARBINEK**, Ljubljana, Gregorčičeva 5. Rimska c. 2. 884

Poceni in vendar najboljša je

Severieva otomana

z 32 peresi v sedzu in 4 v zglatvu; velikost 185 x 78

najboljši material!

Cena Din 570.— do 850.— po izbiri preobleke. — Zahtevajte vzorce!

Rudolf Sever,
LJUBLJANA, Marijin trg št. 2

NOSAL

prasek proti
NAHODU
Vas takoj reši tega ala.
Proizvaja:
apoteka **Mr. BAHOVEC**,
109/L Ljubljana

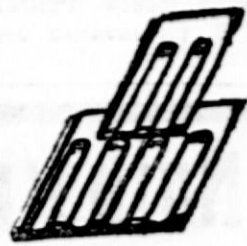

Slabi zobje

kvarijo najlepši obraz. Neprijeten duh ust je zopr. Obe hibi odstranite z uporabo krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno z uporabo zobčaste Chlorodont-ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah ter odstranjuje ostanke jedi, ki povzročajo gnulobo. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane Din. 8—, Chlorodont-ščetka za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Poslijte nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvarnice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 7

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn »ILOVAC«, dobavijsa franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo
»EKONOM«, generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7.

Zahvala

Podpisana se zahvaljujeva najglobokeje za v. kazano sočutje ob priliki smrti gospodične

POLONICE ZUPANČEVE

posestnice v Kranju

osobito pa se zahvaljujeva gg. zdravnikoma Edvardu Šavniku in dr. Josipu Bežeku za njih izredno požrtvovalnost.

Zahvaljujeva se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem in prav vsem, ki so obče priljubljeno in poznano blagopokojnico spremlili na zadnji poti. Zlasti pa častiti duhovščini in vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja.

Kranj, dne 21. februarja 1930.

IGNACIJ ZUPANC,
župnik, brat

JANKO SAJOVIC,
set

LJUBLJANSKI VELESEJEM javlja turobno vest, da je včeraj jutraj preminul gospod

Peter Kozina

veleindustrijalec, imetnik visokih redov i. t. d.

Blagopokojni je bil član naše uprave od vsega početka. Neumoren in odličen gospodarski strokovnjak zapušča neizpopolnjivo vrzel. — Ljubili in spoštovali smo plemenitega moža, nezlomljive volje. Slava njegovemu spominu!

V Ljubljani, dne 22. februarja 1930.

Predsedstvo.

Brez posebnega naznanila

Preminul je v petek, dne 21. t. m. ob 9. uri dopoldne, previden s sv. zakramenti za umirajoče, gospod

Peter Kozina

veleindustrijalec in imejitelj reda sv. Save III. kl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 23. februarja 1930 ob 1/2 5 uri popoldne z Brega št. 20 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Ljubljana, dne 21. februarja 1930.

Žalujoči ostali.

Občina Ljubljana
MESTNI POGREBNI ZAVOD
v Ljubljani

Znižane cene!

Oglejte si igrače in otroške vozičke, bicikle, holenderje, male avtomobile, šivalne stroje, najnovjša dvokolesa pnevmatiko itd. Vse izbera. Prodaja na obroke. Ceniki franko. **TRIBUNA**, P. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovaška cesta 4.

Najboljši češki blagovi

Zajamčeno čistovolneno
moške in damske blagove
zadnjih novosti za
pomladno in letno sezijo

razpošilja starorenomirana ZALOGA TVORNICE
SUKNA

Siegel - Imhof - Brno

Palackého tř. 12, Češkoslovaška.

Največja izbira. - Najnižje tvorniške cene. - Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. - Na zahtevo vzorci zastoj in poštne prosto.

GRADITELJI, lastniki hiš

Podpisani si usojam vljudno naznaniti, da sem opremil svoje tesarsko podjetje v zvezi z lesno industrijo z najmodernejšimi vsakovrstnimi stroji in se cenj. javnosti najtopleje priporočam za izvršitev v to stroko spadajočih del, kakor tudi za nakup raznega lesa.

Prevzemajo se tesarska dela od najmanjših do največjih. Kupujem tudi surovine do največjih količin.

Delo solidno, cene zmerne.

FRAN MARTINEC
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Prule 8

Telefon 2432

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

KUPIMO:

večjo količino smrekovih in jelovih hlodov

zimske sečnje 1929/30, od 4 do 16 m z običajnim viškom mere najmanj 10 do 20 cm, premer 25 do 60 cm, premer na tanjšem koncu najmanj 20 cm, media premera okoli 40 cm, povsem zdravi hlodi za žago. Plačamo takoj v gotovini na kraju prejema ali z nepreklicnim akreditivom. Cenj. ponudbe z določitvijo časa prodaje ter najnižjo ceno za kubični meter franko splov Klenak kot Šabca na: Parna pijača, Klenak (Srijem).

Robci:

D. beli iz batist šifona, s širokim robom, kos Din 1-80
D. beli iz batista z vzorčastim robom, kos Din 2-30
D. beli z vzorčastim robom in ašuro, kos Din 2-70
D. beli z ajouro Din 3-
Moški beli z barvanimi progami Din 2-70
D. robci s čipko Din 4-50
Robci svileni, beli Din 4.60 in 2-90

Šifoni - belo blago:

šifon, 72 cm, za perilo, m Din 7-90
šifon 80 cm širok, zelo trpežen, m Din 9.50 in Din 8-80
šifon najfinjši angleški, meter Din 16.- in Din 12-
Batist barvan, za perilo, m Din 11-
Panama za srajce in bluze, meter Din 14-
šifon za rjuhe, la., 140 cm širok, m Din 29-

Brisače:

Iz belega kockastega blaga, kos Din 13.- in Din 12-
Frotirke la., s trobarvnimi vzorci, kos Din 23-
Blago za brisače, kockasti vzorci, m Din 13-

Čipke:

Čipke in vložki, beli, ecru, 2 cm širine, m Din 1-30
Čipke in vložki, beli, ecru, 3 cm širine, m Din 1-90
Čipke bele, 5 cm široke, m Din 2-50
Čipke bele, 7 cm široke, m Din 3-70

Za gospode:

Srajca barvasta, s pique prsi, dvojnimi manšeti Din 75-
Srajca barvasta, z 2 ovratnikoma, la. cezir Din 95.- in 65-
Pyjame iz la. flanele dinarjev 135.- in Din 98-
Ovratniki dvojni, trdi Din 6-
Ovratniki, mehki Din 5-

**Da ustrežemo želji naših strank, smo po-
daljšali prodajo**

do 8. marca

Srajca damska, iz belega šifona, s 3 cm široko čipko Din 18-
Srajca damska, iz la. batist-šifona, s 3 cm šir. čipko Din 25-
Hlače damske, iz šifona, s 3 cm široko čipko Din 18-
Hlače damske, iz la. batist-šifona, s 7 cm šir. čipko, Din 23-
Hlače iz barvastega batista, s 5 cm široko čipko, dinarjev 28.- in Din 26-
Hlače iz svil. trikota Din 28-
Kombineza - hlače iz šifona, s 2 cm široko čipko Din 24-
Kombineza-hlače iz belega ali barvastega batista, s čipko, Din 29.- in Din 23-
Kombineza-hlače iz la. batist-šifona, bogato obložene s čipkami Din 34-
Kombineza iz črpe de china, s 7 cm široko čipko Din 85-

Krilna kombineza iz barvastega batista, z 2 cm šir. čipko, Din 25-
Krilna kombineza iz la. batist-šifona, bela, s 6 cm široko čipko Din 35-
Krilna kombineza iz la. batist-šifona, z vložkom in čipko 38-
Krilna kombineza iz la. barvastega batista, z vložkom in čipkami Din 42.- in Din 39-
Spalna srajca iz belega batista z barvastim robom ali s 6 cm širokimi čipkami Din 34-
Spalna srajca iz belega ali barvastega batista, s 6 cm široko čipko Din 52-
Jutranje čepice iz batista, bogato okrašene s čipkami, Din 12-
Moderški dolgi, iz la. batista, s 3 cm široko čipko Din 22-
Predpasniki beli, s čipko, dolgi, Din 26.-, krajši Din 20-
Bluze iz vzorčaste flanele dinarjev Din 56.- in Din 45-

D. pyjame iz la. vzorčaste flanele, Din 110.- in Din 79.-

Oglejte si izložbe in dekoracije v trgovini!
Pošljamo proti povzetju - za neugajajoče vrnemo denar!

Strokovno ugašuje ter popravlja klavirje
G. Jurásek,
Ljubljana, Ključavničarska ul. št. 3 - Mestni trg 22 4/T

DRVA - PREMOG
pri družbi »Kurivo«
Dunajska 33
Javna skladišča Tel. 3434

Pristopajte k „Vodnikovim družbi“

Vezenje nevestinih oprem, zaves, pregrinjaj
najcenejše in najfinejše
MATEK & MIKEŠ, Ljubljana
(poleg hotela Štrukelj)
Entljanje, ažuriranje, predtiskanje takoj!

20 odstotne kronske bone

kupuje v okviru svoje potrebe po dnevni ceni ali ne pod 62 %

PUČKA ŠTEDIONA, OSIJEK

Rok je kratek, kdor prej pošlje, bo prodal! Požurite se!

Mramornato steklo

v različnih barvah in velikostih. 6-8 mm debelo za obložitev kopalnic, toalet, hladilnic in kuhinj, za notranjo ureditev prodajalnih lokalov itd. je novost za Slovenijo.

Izdeluje ogledala iz la. zrcalnega stekla 5 1/2 do 8 mm debeline v vseh velikostih, tudi v merah 300 x 200 cm in več, brušena stekla z okraski (ornamenti) ter upognjena stekla. Popravlja oslepla ali sploh pokvarjena stara ogledala, izvršuje zasteklenje izlozb in portalov z zrcalnim steklom 6 do 8 mm, s specialnim steklom 5 do 6 mm; viaga stekla v medenino (Messingfassungen), izdeluje pultne plošče iz 8 do 10 mm debelega zrcalnega stekla. - Ima na skladišču v vseh velikostih zrcalno steklo 5 1/2 do 8 mm, tudi nadmočno 8 do 10 mm debeline, specialno steklo 4 do 6 mm, ledenasto steklo 5 mm, alabaster steklo 9-11 mm, colska ogledala; vse po jako zmernih cenah. Jamči za prvovrstno izdelavo vseh svojih proizvodov. - Zahtevajte ponudbe!

Je masiven material brez glazure, kot steklo ne izgubi barve. Potrebne luknje se lahko vrtajo v vseh premerih. Obložitev gladkih sten se vrši s specialnim klejem ali se pa pritrdijo plošče z vijaki. - V zalogi ima la. tozadovna dela izvršuje

„KRISTAL“ D. D. tovarne ogledal in brušenega stekla.
Ljubljana VII (tel. 3075) - Centrala Maribor (tel. 2132) - Split

NAZNANILO

Naznanjam vsem prijateljem in znancem, da sem prevzela staroznano, na novo urejeno

GOSTILNO PRI ŠPANU

na STARI POTI

Postregla bom z dobro pijačo in jedili in se priporočam cenjenim gostom za obilen obisk

NEŽKA SALAMON.

Seno po Din 110 in slamo po Din 75 za 100 kg

prvovrstno sladko v balah, če se vzame v količini nad 10 bal tudi cenejše, prodaja iz komisij-ske zaloge

Špedicija TURK, Ljubljana

Šivalni stroji

„Gritzner“ „Adler“ in kolesa, najboljši material, precizna konstrukcija, krasna oprema ter najnižja cena kakor tudi pisalni stroji „Urania“ so samo

pri **Jos. Petelinc, Ljubljana**

Telefon 2913

ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika. Večletna garancija! Ponk v vezenju brezplačen